

Bruksela, dnia 31 lipca a 2009 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 40/2009

Inicjatywy i raporty Komisji Europejskiej **lipiec 2009** **(wybrane)**

1. POMOC PAŃSTWA: Komisja zatwierdza 251 mln euro pomocy dla Stoczni Gdańskiej

Po zakończeniu trwającego od czerwca 2005 r. szczegółowego postępowania wyjaśniającego Komisja Europejska zatwierdziła – zgodnie z zasadami dotyczącymi pomocy państwa ustanowionymi w Traktacie WE – różnego rodzaju środki pomocy dla Stoczni Gdańskiej w wysokości 251 mln euro. Kwota ta obejmuje zarówno pomoc, którą stocznia otrzymała już w przeciągu ostatnich lat jak i przyszłe wsparcie. Stocznia jest od 2007 r. w rękach prywatnych, a ostatnio przedstawiła plan restrukturyzacji, który będzie w znacznym stopniu finansowany ze środków własnych stoczni i zasobów właściciela. Komisja stwierdziła, że plan zapewni stoczni rentowność, a zakłócenia konkurencji wynikające z wieloletniego dotowania jej działalności zostaną wystarczająco zmniejszone dzięki ograniczeniu zdolności produkcyjnych. Pozytywna decyzja oznacza, że pomoc została uznana za legalną, stocznia Gdańsk nie będzie musiała jej zwracać i nie grozi jej upadłość. Negocjacje KE z polskim rządem trwały pięć lat. Gdyby się nie powiodły, Stocznia Gdańsk znalazłaby się w sytuacji takiej, jak stocznie w Szczecinie i Gdyni. W praktyce więc musiałaby zbankrutować.

Komisarz ds. konkurencji, **Neelie Kroes**, podsumowała: „Była to jedna z najdłuższych i najtrudniejszych spraw, z jakimi przyszło mi się zetknąć, ale jestem bardzo zadowolona, że udało nam się znaleźć konstruktywne rozwiązanie dla tego wyjątkowego miejsca i ludzi, którzy tam pracują. Włożyliśmy wiele pracy, aby zagwarantować rentowność stoczni na długie lata. Rzeczywista restrukturyzacja jest jedynym sposobem na zapewnienie stoczniovcóm stabilnych miejsc pracy”.

Od 2002 r. stocznia gdańska korzystała z różnych środków pomocy, takich jak dokapitalizowanie, gwarancje, pożyczki i umorzenia należności podatkowych w celu utrzymania jej przy życiu. W czerwcu 2005 r., w odpowiedzi na zgłoszenie pomocy restrukturyzacyjnej na rzecz stoczni przedłożone przez władze polskie w październiku 2004 r., Komisja wszczęła oficjalne postępowanie w celu skrupulatnego zbadania planu restrukturyzacji. W listopadzie 2007 r. stocznia została sprywatyzowana, a nowy właściciel podjął próbę połączenia stoczni w Gdańsku i Gdyni. Komisja, w kontekście swojej decyzji w sprawie pomocy państwa na rzecz stoczni Gdynia z listopada 2008 r., odrzuciła plan tego

wspólnego przedsięwzięcia, głównie ze względu na fakt, iż nie był on wystarczającą gwarancją na przywrócenie długoterminowej rentowności obu stoczni.

Następnie właściciel stoczni gdańskiej – ukraiński związek przemysłowy ISD – przedłożył odrębny plan restrukturyzacji tej stoczni. Komisja z zadowoleniem stwierdza, że plan jest zgodny z wymogami Wytycznych w sprawie pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw. Plan zakłada między innymi zrównoważoną strategię działalności, opartą na dywersyfikacji działalności stoczni i zapewnienie efektu synergii z innymi przedsiębiorstwami należącymi do tej samej grupy.

Decyzja Komisji zatwierdza pomoc państwa przyznaną stoczni gdańskiej w okresie od 2004 r., daty wstąpienia Polski do UE, (94 mln euro) oraz dalsze 35 mln EUR na finansowanie restrukturyzacji stoczni. Decyzja zatwierdza również gwarancje na produkcję udzielane przez Korporację Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych o nominalnej wartości 122 mln euro (80 mln euro już przekazane i 42 mln euro, które mają być przekazane w latach 2009-2012). Decyzja nie obejmuje pomocy państwa, jaką stocznia otrzymała przed przystąpieniem Polski do UE, czyli 36 mln euro, przekazanych w okresie od 2002 do 2004 r. (kwota nieobjęta zakresem decyzji).

Jako że regularne i trwające od 2002 r. dotowanie produkcji stoczni poważnie zakłóciło konkurencję na rynku budownictwa okrętowego, konieczne jest znaczne ograniczenie zdolności produkcyjnych stoczni. Zgodnie z planem restrukturyzacji stocznia zamknie dwie z trzech istniejących pochylni. Stocznia zobowiązała się prowadzić działalność z wykorzystaniem tylko jednej pochylni lub innego obiektu do wodowania, a maksymalna wielkość jej rocznej produkcji ma nie przekroczyć 100 tys. skompensowanego tonażu brutto.

Jawna wersja decyzji dotyczącej stoczni gdańskiej zostanie udostępniona w wykazie środków pomocy państwa na stronie internetowej DG ds. Konkurencji, pod numerem referencyjnym C 18/2005, po wyjaśnieniu wszelkich kwestii związanych z poufnością.

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/register/

2. POMOC PAŃSTWA: Komisja przedstawia wytyczne dotyczące pomocy restrukturyzacyjnej dla banków

Wyrozumiałość Brukseli wobec dotkniętych kryzysem europejskich banków ma swoje granice. I chociaż Komisja Europejska zadeklarowała, że nadal jest w stanie im pomagać, to muszą one dać gwarancję powrotu do pełnej rentowności. KE grozi, że w przeciwnym wypadku bankom grozi likwidacja.

Komisja Europejska przyjęła komunikat, w którym przedstawia sposób, w jaki oceniać będzie pomoc restrukturyzacyjną udzielaną przez państwa członkowskie bankom. Wybrane podejście opiera się na trzech podstawowych zasadach: i) banki otrzymujące pomoc muszą w perspektywie długoterminowej osiągnąć rentowność niepodtrzymywaną dodatkowym wsparciem publicznym, ii) banki te i ich właściciele powinni ponosić odpowiednią część kosztów restrukturyzacji oraz iii) powinny zostać podjęte środki w celu ograniczenia zakłócenia konkurencji na jednolitym rynku. W wytycznych, które pozostaną w mocy do dnia 31 grudnia 2010 r., wyjaśniono przede wszystkim w jaki sposób – w sytuacji trwającego systemowego kryzysu finansowego – Komisja zamierza stosować powyższe zasady w celu przyczynienia się do przywrócenia rentowności europejskiego sektora bankowego.

Zdaniem **Neelie Kroes**, komisarz ds. konkurencji, „Kryzys finansowy być może jeszcze się nie skończył, ale musimy z państwami członkowskimi już teraz podjąć konkretne działania w celu restrukturyzacji europejskich banków. Musimy zapewnić, aby banki odzyskały rentowność, niepodtrzymywaną dodatkowym wsparciem publicznym oraz pobudzić rozwój konkurencji na jednolitym rynku. Przyjęte dziś wytyczne, w których wyjaśniono kryteria, jakie Komisja będzie stosować w najbliższym czasie do pomocy restrukturyzacyjnej na rzecz banków, stanowiąc będą pożyteczny instrument dla banków i państw członkowskich. Wytyczne te są uzupełnieniem wcześniej opublikowanych wytycznych dotyczących gwarancji państwa, dokapitalizowania i postępowania z aktywami o obniżonej jakości”.

Komisja ma do czynienia z wieloma indywidualnymi sprawami dotyczącymi restrukturyzacji banków, które wynikają z wdrożenia środków na ich ratowanie i które zatwierdzone zostały pod warunkiem, że plan restrukturyzacji zostanie przedstawiony w ciągu 6 miesięcy. Aby zwiększyć przejrzystość, przewidywalność i zapewnić równe traktowanie państw członkowskich, Komisja wydała wytyczne w których wyjaśnia obrane przez siebie podejście, przedstawia kryteria, na których opierać będzie swoją ocenę oraz wskazuje, jakie informacje wymagane będą do przeprowadzenia tej oceny. Podstawą wytycznych jest art. 87 ust. 3 lit. b) Traktatu WE, który zezwala na udzielanie pomocy mającej na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce. Wytyczne są instrumentem przejściowym i pozostaną w mocy do końca 2010 r. Po 2010 r. zastosowanie będą miały ponownie normalne zasady dotyczące pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację, oparte na art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu (pomoc przeznaczona na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych, o ile nie zmienia ona warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem).

- **Stabilność finansowa**

Komunikat Komisji o restrukturyzacji banków jest uzupełnieniem przyjętych po rozpoczęciu kryzysu finansowego wytycznych dotyczących oceny pomocy państwa dla banków, odnoszących się do kwestii gwarancji państwa, dokapitalizowania i postępowania z aktywami o obniżonej jakości. W tych poprzednich wytycznych wyjaśniono przede wszystkim zasady przedstawiania przez banki planów restrukturyzacji. W nowym komunikacie przedstawiono natomiast sposób, w jaki Komisja będzie wykorzystywała zasady konkurencji do wspierania stabilności finansowej. Przywrócenie rentowności banków jest najlepszą gwarancją stabilności i zachowania ich zdolności do udzielania pożyczek.

- **Test skrajnych warunków**

W komunikacie podkreślono, że aby opracować strategie pozwalające zapewnić stabilną przyszłość, banki będą musiały zastosować tzw. test warunków skrajnych. Wymaga to od banku określenia swoich silnych i słabych punktów, co może prowadzić do zmiany modelu działalności gospodarczej, ujawnienia kłopotliwych aktywów i poradzenia sobie z tym problemem, wycofania się z działalności przynoszącej straty, a nawet rozważenia możliwości przejścia przez rentownego konkurenta lub kontrolowanej likwidacji.

Komunikat jasno podkreśla, że otrzymujące pomoc banki i właściciele ich kapitału powinni ponosić odpowiednią odpowiedzialność za dotychczasowe zachowanie i zaangażować w jak największym zakresie własne środki w restrukturyzację banku. Oznacza to przede wszystkim, że państwo powinno być odpowiednio wynagradzane za pomoc, której udziela. Jeśli z powodu

warunków panujących na rynku wprowadzenie podziału obciążeń nie jest natychmiastowo możliwe, będzie ono wymagane w późniejszym stadium.

W komunikacie przeanalizowano zakłócenia konkurencji spowodowane udzieleniem bankom pomocy państwa i przedstawiono środki pozwalające ograniczyć takie negatywne skutki. Zakłócenia takie mogą być wynikiem podtrzymywania nieodpowiednich lub zbyt ryzykownych zachowań banku stosowanych w przeszłości lub utrzymywania pozycji na rynku kosztem konkurentów. Duże wsparcie ze strony państwa może wymagać pewnych dostosowań w postaci np. środków strukturalnych, takich jak zbycie części działalności (które w sytuacji obecnego kryzysu może rozłożyć się na wiele lat), lub środków dotyczących odpowiednich zachowań, takich jak ograniczenia w zakresie nabywania lub agresywnej polityki cenowej i strategii marketingowych finansowanych ze środków pomocy państwa. Ze względu na fakt, że równocześnie toczą się liczne sprawy dotyczące restrukturyzacji, w trakcie analizy zwrócona zostanie szczególna uwaga na struktury rynków krajowych, aby zachować integralność i konkurencyjność jednolitego rynku.

- **Rachunek za ratunek**

W kwietniu KE oszacowała na 3 biliony euro łączną zatwierdzoną pomoc dla banków w Unii Europejskiej, które padły ofiarą kryzysu finansowego. Bilans obejmuje zarówno środki w gotówce, jak i gwarancje państwowe, które będą uruchamiane tylko w przypadku upadłości banku albo innej instytucji finansowej (np. ubezpieczyciela). Całość takich gwarancji KE szacuje na ok. 2,3 bln euro. Na dokapitalizowanie banków kraje wydały blisko 300 mld euro, a na różnego rodzaju środki pomocowe i wsparcie restrukturyzacji - 400 mld euro.

Pelen tekst komunikatu jest dostępny na stronie:

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/specific_rules.html

3. POMOC PAŃSTWA: Komisja wyraziła zgodę na wsparcie w wysokości 170 mln EUR dla dwóch projektów inwestycyjnych w sektorze energetycznym w Polsce

Na mocy postanowień dotyczących pomocy państwa zawartych w Traktacie WE Komisja Europejska zatwierdziła dwa programy wsparcia zgłoszone przez Polskę dla sektora energetyki. Pierwszy środek ma na celu modernizację sieci dystrybucji energii elektrycznej poprzez zmniejszenie strat energii, a drugi zmierza do rozszerzenia sieci dystrybucji i sieci przesyłowych poprzez włączenie do nich odnawialnych źródeł energii. Beneficjentami pomocy będą operatorzy sieci, którzy zapewniają konkurentom nieograniczony dostęp do swoich sieci. Zatwierdzone środki są zgodne z art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu WE, który zezwala na przeznaczanie pomocy na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych, ponieważ pozytywne skutki tych środków dla środowiska bezsprzecznie przeważają nad ewentualnymi zakłóceniami konkurencji. Projekt jest finansowany przy udziale Europejskiego Funduszu Strukturalnego, a całkowita pomoc wyniesie do 170 mln EUR.

Neelie Kroes, komisarz ds. konkurencji, oświadczyła: „Komisja popiera inwestycje w infrastrukturę energetyczną, które faworyzują oszczędność energii i większy dostęp do rynku energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. Zaproponowane przez Polskę środki przyczyniają się do wzmocnienia polityki UE w zakresie zmian klimatu i polityki energetycznej, nie naruszając nadmiernie konkurencji. Przepisy prawne mające zastosowanie do rynku energii

elektrycznej w Polsce są gwarancją, że na programach pomocy skorzystają przede wszystkim konsumenci.”

W dniu 3 lutego 2009 r. władze polskie zgłosiły chęć wsparcia dwóch projektów inwestycyjnych. Pierwszy projekt przewiduje wybudowanie sieci energii elektrycznej, które stworzą możliwość połączenia kilku obszarów umożliwiających wytwarzanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych z istniejącymi sieciami dystrybucji i sieciami przesyłowymi. Druga inwestycja byłaby przeznaczona na modernizację i wymianę sieci dystrybucji energii elektrycznej w celu zredukowania strat energii, które w Polsce pochłaniają prawie 10% produkcji energii brutto.

Zaproponowana pomoc państwa opiera się na dotacjach bezpośrednich na rzecz operatorów sieci energetycznych. Przeprowadzone przez Komisję postępowanie wyjaśniające wykazało, że pomoc jest zgodna z art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu WE, ponieważ jej celem jest wyraźnie zmniejszenie zużycia energii, a jej zaproponowany kształt umożliwia osiągnięcie celu w zgodzie ze wspólnym interesem UE. Poza tym środek ten jest proporcjonalny i ograniczony do niezbędnego minimum, a także zachęca operatorów do przeprowadzania inwestycji umożliwiających oszczędność energii. Wprowadzenie systemu pomocy spowoduje jedynie niewielkie zakłócenia konkurencji, ponieważ zaplanowane dotacje przyczyniają się jedynie do modernizacji istniejących sieci, nie będą zatem powstrzymywać operatorów przed dokonywaniem własnych inwestycji w nowe sieci dystrybucji energii elektrycznej.

W przypadkach, w których wystąpi naruszenie konkurencji, np. na rynkach, na których działają przedsiębiorstwa zajmujące się dystrybucją, wytwarzaniem lub sprzedażą energii elektrycznej, sposób obliczania pomocy powinien zagwarantować, aby zakłócenia konkurencji były jak najmniejsze.

Wysokość pomocy obliczania jest w oparciu o metodę zapewniającą finansowanie ze środków pomocy jedynie tych kosztów inwestycji, których nie pokryją dochody generowane w wyniku działania zmodernizowanej sieci. Takie podejście pozwala na utrzymanie taryf za dystrybucję i zysków operatora na takim samym poziomie, jak przed inwestycją. W związku z tym pomoc zrównoważy koszty inwestycji w przyjazne środowisku technologie i umożliwi operatorom dalsze świadczenie usług dystrybucji i przesyłania energii elektrycznej po przystępnych cenach dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw.

Zgodnie z wymogami ustanowionymi w dyrektywie UE w sprawie wewnętrznego rynku energii elektrycznej operatorzy sieci dystrybucji i sieci przesyłowych w Polsce są zobowiązani do zapewnienia wszystkim przedsiębiorstw posiadającym zezwolenie na wytwarzanie i dostawę energii elektrycznej w Polsce niedyskryminacyjnego dostępu do tych sieci. Operatorzy będący częścią przedsiębiorstw zintegrowanych pionowo muszą być niezależni przynajmniej pod względem formy prawnej, organizacji i podejmowania decyzji od innych rodzajów działalności niezwiązanych z przesyłaniem i dystrybucją energii elektrycznej. Ceny dystrybucji i przesyłu energii elektrycznej są taryfami stałymi w pełni regulowanymi przez Urząd Regulacji Energetyki, który co roku dokonuje ich dostosowania.

4. POMOC PAŃSTWA - Komisja zatwierdziła polski program pomocy na rzecz transportu intermodalnego

W dniu 13 lipca br. Komisja Europejska zatwierdziła polski program pomocy mający na celu wspieranie rozwoju transportu intermodalnego poprzez budowę centrów logistycznych i terminali kontenerowych. Program finansowany jest z Funduszu Spójności. Ministerstwo Infrastruktury przyzna dotacje na budowę infrastruktury intermodalnej, zakup sprzętu i rozbudowę infrastruktury portowej. Pomoc dostępna będzie dla operatorów intermodalnych i zarządców portów. Maksymalna intensywność pomocy wynosi 50% w przypadku infrastruktury oraz 30% w pozostałych przypadkach.

Program będzie realizowany do dnia 31 grudnia 2015 r., a jego budżet wynosi 111 mln euro. Komisja uznała zgłoszony środek za niezbędny i proporcjonalny, a zatem zgodny z regułami konkurencji wynikającymi z Traktatu WE.

5. POMOC PAŃSTWA - Komisja zatwierdziła pomoc dla dziesięciu polskich portów lotniczych

Komisja Europejska zatwierdziła w dniu 13 lipca br. program pomocy w wysokości około pół miliarda euro na rzecz dziesięciu polskich portów lotniczych.

Środki pomocy zgłoszone Komisji przez władze polskie przeznaczone są dla istniejących małych regionalnych portów lotniczych położonych w okolicach Poznania, Rzeszowa, Krakowa, Łodzi czy Bydgoszczy, oraz dla portów lotniczych, które niebawem mają powstać w Lublinie, Modlinie, na Podlasiu, w Olsztynie-Szymanach i Zegrzu Pomorskim.

Wszystkie małe regionalne porty lotnicze mogą otrzymać dotacje do pełnej kwoty inwestycji, natomiast porty lotnicze średniej wielkości jak w Poznaniu czy Krakowie skorzystają z maksymalnej pomocy w wysokości 76 proc. Środek jest współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w kwocie 192 milionów euro.

Pomoc zostanie przyznana przez władze na szczeblu centralnym, regionalnym i lokalnym. Program wesprze między innymi budowę nowych terminali i modernizację pasów startowych. Pomoc może być udzielona w postaci dotacji, przekazania własności terenów i wyposażenia, a także zastrzyków kapitałowych.

Komisja doszła do wniosku, że środek odpowiada jasno określonym celom interesu publicznego jakim jest rozwój sieci transportowych i dostępność poszczególnych regionów Polski. Komisja stwierdziła także, że pomoc jest proporcjonalna i niezbędna. Środek uznano zatem za zgodny z Traktatem WE.

6. POMOC PAŃSTWA - Komisja zmienia zasady dotyczące finansowania nadawców publicznych przez państwo

Komisja Europejska przyjęła w dniu 2 lipca br. nowy komunikat w sprawie pomocy państwa dla nadawców publicznych. Określa w nim jasne zasady rozwoju usług radiofonii i telewizji publicznej oraz zwiększa pewność prawną inwestycji w media publiczne i prywatne. Nowy komunikat zastępuje komunikat Komisji z 2001 r. w sprawie radiofonii i telewizji. Najważniejsze zmiany to większy nacisk na możliwość egzekwowania odpowiedzialności i skuteczną kontrolę przez państwo członkowskie, w tym przejrzystą ocenę ogólnego wpływu nowych usług medialnych finansowanych ze środków publicznych.

Zdaniem **Neelie Kroes**, komisarz ds. konkurencji, nowy komunikat Komisji odpowiednio godzi interesy mediów publicznych i prywatnych, gwarantując zdrową konkurencję na bardzo szybko rozwijającym się rynku mediów z korzyścią dla obywateli europejskich. Nadawcy publiczni będą mogli wykorzystać rozwój technologii cyfrowych i usług internetowych, żeby oferować wysokiej jakości usługi na wszystkich platformach, nie zakłócając przy tym konkurencji kosztem innych operatorów medialnych.

Komisarz ds. społeczeństwa informacyjnego i mediów **Viviane Reding** dodaje: „Przyjęcie tego komunikatu oznacza większą pewność prawną w sektorze mediów w Europie oraz uczciwą konkurencję między nadawcami publicznymi i mediami prywatnymi. Jednym z głównych celów Komisji jest utrzymanie aktywnie działającego rynku mediów internetowych, przede wszystkim dbając o to, by oferta internetowa nadawców publicznych nie zakłócała konkurencji ze szkodą dla prasy oraz innych usług oferowanych w Internecie. Przyjęty dziś komunikat bez wątplenia skutecznie przyczyni się do realizacji tego celu”.

Najważniejsze zmiany wprowadzone w nowym komunikacie dotyczą:

- wstępnych kontroli nowych, istotnych usług wprowadzanych przez nadawców publicznych, mających na celu ocenę wpływu takich usług na rynek i ich wartości publicznej);
- wyjaśnienia kwestii włączenia usług odpłatnych w zakres misji nadawców publicznych;
- skuteczniejszej kontroli nadmiernej kompensacji kosztów misji nadawców publicznych oraz nadzorowania tej misji na poziomie krajowym;
- większej elastyczności finansowej nadawców publicznych.

Komunikat ma na celu zapewnienie wysokiej jakości usług radiofonii i telewizji publicznej na różnych platformach, od Internetu po ekrany udostępniane w miejscach publicznych. Da on również obywatelom europejskim i innym zainteresowanym podmiotom możliwość wyrażania swojej opinii w drodze konsultacji publicznych, w przypadku gdy nadawcy publiczni będą chcieli wprowadzić na rynek nową usługę. Skorzystają również obywatele jako podatnicy – wykorzystanie funduszy publicznych w tym sektorze będzie bardziej przejrzyste i proporcjonalne, a odpowiedzialność za nie łatwiejsza do wyegzekwowania.

Przyjęcie komunikatu poprzedziły szeroko zakrojone konsultacje publiczne. Opiera się on na podstawowych zasadach finansowania radiofonii i telewizji publicznej zawartych w protokole amsterdamskim. W komunikacie uznano swobodę państw członkowskich w zakresie określania misji nadawców publicznych i położono nacisk na zagadnienie utrzymywania uczciwej konkurencji przez Komisję.

- **Kontekst**

Europejscy nadawcy publiczni otrzymują rocznie ponad 22 miliardy euro w formie opłat licencyjnych lub bezpośredniej pomocy państwa, co czyni ich trzecim beneficjentem pomocy publicznej, za sektorem rolnictwa i transportu. W protokole do traktatu z Amsterdamu¹ wyjaśniono, że system publicznego nadawania w państwach członkowskich jest bezpośrednio związany z demokratycznymi, społecznymi i kulturalnymi potrzebami każdego społeczeństwa. Gwarantuje on państwu członkowskiemu prawo do finansowania usług radiofonii i telewizji publicznej pod warunkiem, że finansowanie to przeznaczone jest na wypełnianie misji

¹ <http://europa.eu/eur-lex/en/treaties/selected/livre347.html>

publicznej nałożonej, określonej i organizowanej przez każde państwo członkowskie oraz pod warunkiem, że nie wpływa ono nadmiernie na wymianę handlową i konkurencję w UE.

Aby wyjaśnić swoją interpretację tego protokołu, Komisja przyjęła w 2001 r. komunikat w sprawie udzielania pomocy państwa dla radiofonii i telewizji publicznej. Od tamtego czasu przyjęła ona ponad 20 decyzji bardziej szczegółowo wyjaśniających stosowanie tych zasad.

Decyzje wydane w konkretnych sprawach znacznie rozbudowały zasady przedstawione w komunikacie z 2001 r. Poszczególne decyzje są dostępne na stronie:

http://ec.europa.eu/competition/sectors/media/decisions_psb.pdf

7. ROLNICTWO - Kryzys mleczarski: Komisja przedstawia środki służące stabilizacji rynku mleczarskiego

Komisja Europejska zamierza w dalszym ciągu czynić wszystko, by wesprzeć producentów mleka i ustabilizować rynek mleczarski. W opublikowanym w dniu 22 lipca br. sprawozdaniu dotyczącym sytuacji na rynku mleczarskim Komisja przedstawiła zestaw dostępnych środków, mających na celu złagodzenie bardzo trudnej sytuacji na tym rynku. Komisja będzie w dalszym ciągu stosować instrumenty takie jak skup interwencyjny, prywatne przechowywanie i refundacje wywozowe. Ponadto zezwoli się na wcześniejsze wypłacenie rolnikom płatności bezpośrednich, teraz zaś zapoczątkowano nową serię programów promowania przetworów mlecznych. Inne potencjalne środki obejmują wykorzystanie opłat nakładanych na producentów, którzy przekroczyli kwotę, na finansowanie dobrowolnej rezygnacji z produkcji mleka oraz objęcie producentów mleka tymczasowym kryzysowym programem pomocy państwa. Zgodnie z zeszłorocznym porozumieniem w sprawie oceny funkcjonowania reformy WPR państwa członkowskie mają również możliwość redystrybucji pomocy dla sektora mleczarskiego. Istnieje też szereg możliwości wspierania rolników produkujących mleko w ramach polityki rozwoju obszarów wiejskich. Komisja nadal analizuje potencjalne praktyki antykonkurencyjne w łańcuchu dostaw żywności, a zwłaszcza na rynku mleczarskim. Zgodnie z konkluzjami czerwcowego posiedzenia Rady Europejskiej Komisja nie zmieni podjętych już decyzji dotyczących systemu kwot produkcyjnych.

„Musimy zrobić wszystko, co w naszej mocy, by wspomóc producentów mleka, którzy stoją w obliczu dramatycznego spadku cen”, powiedziała **Mariann Fischer Boel**, komisarz ds. rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich. „Będziemy w dalszym ciągu wykorzystywać wszystkie dostępne nam środki, by ustabilizować sytuację na rynku. Jednak – jak wyraźnie stwierdziła Rada Europejska – nie zmienimy naszej polityki w zakresie stopniowego znoszenia kwot. Podważanie tego kursu polityki wytworzyłoby jedynie klimat niepewności i w żaden sposób nie przyczyniłoby się do poprawy sytuacji.”

Dostępne środki

- Na początku stycznia Komisja uruchomiła program dopłat do prywatnego przechowywania masła i do tej pory w tym roku objęto nim 113 500 ton masła. Okres realizacji tego programu zostanie przedłużony do końca lutego 2010 r.
- 1 marca rozpoczęto skup interwencyjny masła i odtłuszczonego mleka w proszku; Komisja zaproponowała obecnie przedłużenie okresu skupu do końca lutego 2010 r., kiedy rozpocznie się nowy okres skupu. Komisja złożyła również wniosek o upoważnienie jej do podjęcia tych samych działań w 2010 r., jeśli wymagać tego będzie sytuacja na rynku. Do chwili obecnej skupem objęto 81 900 ton masła i 231 000 ton odtłuszczonego mleka w proszku.

- W styczniu wprowadzono ponownie refundacje wywozowe na przetwory mleczne. Refundacje zostały ustalone na rozsądnym poziomie, tak by umożliwić naszym eksporterom konkurowanie na rynku światowym, bez stosowania dumpingowych cen. Komisja będzie zapewniać refundacje tak długo, jak będzie to konieczne.
- Niedawno udoskonalono unijny program „Mleko dla szkół”, teraz zaś trwają dyskusje nad jego uatrakcyjnieniem.
- Komisja wyjątkowo zezwoli państwom członkowskim na wypłatę maksymalnie 70 proc. płatności bezpośrednich na rzecz rolników już od 16 października zamiast od 1 grudnia.
- Państwa członkowskie mogą również udzielać pomocy państwa *de minimis* lub pożyczek na warunkach rynkowych, by wspomóc producentów mleka mających problemy z płynnością finansową.
- Przewiduje się zmianę tymczasowego kryzysowego programu pomocy państwa.
- Pozwoliłaby ona na wypłacanie do końca 2010 r. kwot w maksymalnej wysokości 15 tys. euro na rolnika, po dedukcji wszelkiej pomocy *de minimis*, której beneficjentem był dany rolnik.
- Na początku bieżącego miesiąca Komisja wystąpiła z wnioskiem dotyczącym dodatkowej serii programów promowania przetworów mlecznych.
- W ramach oceny funkcjonowania reformy WPR wprowadzono możliwość redystrybucji pewnej kwoty płatności bezpośrednich między rolników i sektory w państwach członkowskich. Państwa mogą zatem na przykład ustanowić specjalne wsparcie dla szczególnie wrażliwych rodzajów działalności rolniczej w sektorze mleczarskim.
- Szereg środków na rzecz restrukturyzacji sektora mleczarskiego przewidziano również w ramach polityki rozwoju obszarów wiejskich. W ocenie funkcjonowania reformy WPR restrukturyzację sektora mleczarskiego uznano za jedno z nowych wyzwań, na które można by przeznaczyć środki pieniężne wpływające na rzecz funduszu rozwoju obszarów wiejskich.
- Innymi możliwościami w tym zakresie są: wcześniejsze przechodzenie na emeryturę, pomoc na inwestycje, płatności na rzecz producentów mleka na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania, wsparcie z tytułu przyjaznych dla środowiska form produkcji mleka oraz pomoc z tytułu działań poprawiających dobrostan zwierząt.
- Komisja realizuje obecnie plan działania zaproponowany w komunikacie na temat cen żywności w Europie i zamierza ustanowić nowy system monitorowania cen.
- Analizuje ona także potencjalne praktyki antykonkurencyjne w łańcuchu dostaw żywności, a zwłaszcza na rynku mleczarskim.
- Jeśli Komisja stwierdzi, że konkurencja nie działa prawidłowo, nie zawaha się skorzystać z wszystkich uprawnień przysługujących jej na mocy Traktatu. Równie ważną rolę odgrywają krajowe organy ds. konkurencji.
- Producentów przetworów mlecznych należy zachęcać do skuteczniejszej współpracy w ramach organizacji producentów w celu uzyskania silniejszej pozycji negocjacyjnej.

- **System kwot produkcyjnych**

Rada Europejska wezwała do przedstawienia opcji ustabilizowania rynku mleczarskiego, przy jednoczesnym poszanowaniu wyników oceny funkcjonowania reformy WPR. Wprowadzenie zmian do systemu kwot byłoby sprzeczne z wynikami oceny funkcjonowania reformy WPR. Wyklucza to zatem koncepcję redukcji kwot lub „zamrożenia” już uzgodnionego zwiększenia kwot. Wartość produkcji wynosi obecnie 4,2 proc. poniżej kwoty.

Komisja proponuje, by państwa członkowskie nałożyły dodatkową opłatę na tych producentów, którzy przekroczyli indywidualną kwotę, i wykorzystały zdobyte w ten sposób środki na

finansowanie dobrowolnej rezygnacji z produkcji mleka lub na ich redystrybucję wśród grup priorytetowych.

http://ec.europa.eu/agriculture/markets/milk/report2009/index_en.htm

8. ENERGETYKA - Komisja przyjmuje nowe przepisy dotyczące bezpieczeństwa dostaw gazu

Komisja Europejska przyjęła w dniu 16 lipca br. wniosek dotyczący nowego rozporządzenia, którego celem jest poprawa bezpieczeństwa dostaw gazu na rynku wewnętrznym. Dzięki proponowanemu rozporządzeniu możliwe będzie wzmocnienie obecnego systemu bezpieczeństwa dostaw gazu w UE. Państwa członkowskie i ich organy odpowiedzialne za rynek gazu będą miały za zadanie odpowiednio wcześniej podjąć działania zapobiegające skutkom ewentualnych zakłóceń w dostawach gazu i łagodzące ich skutki. Powstaną również mechanizmy umożliwiające państwom członkowskim skuteczną współpracę w przypadku ewentualnych większych tego typu zakłóceń.

Przewodniczący Komisji, **José Manuel Barroso** powiedział, „Wzrost bezpieczeństwa zaopatrzenia w energię będzie jednym z priorytetów na najbliższe lata. Musimy wypracować najlepsze rozwiązania, żeby być przygotowanym na najgorsze. Europa musi wyciągnąć wnioski z poprzednich kryzysów i zapewnić obywateli, że nie zostaną już nigdy zdani sami na siebie, nie z własnej winy. Wniosek przedstawiony przez Komisję zobowiązuje państwa członkowskie do gotowości i współpracy na wypadek zakłóceń w dostawach gazu.”

Komisarz ds. energii, **Andris Piebalgs**, wezwał Radę i Parlament Europejski do jak najszybszego przyjęcia proponowanych uregulowań. „Od pewnego czasu zdajemy sobie sprawę, że obecne zasady działania w razie niedoborów gazu są niewystarczające. Rosyjsko-ukraiński konflikt gazowy ze stycznia 2009 r. tylko potwierdził nasze obawy. Wszystkie państwa członkowskie są zgodne, że potrzebujemy wspólnych zasad regulujących bezpieczeństwo dostaw gazu w całej UE. Dzisiaj właśnie proponujemy ich wprowadzenie w życie”, powiedział komisarz Piebalgs.

Nowe rozporządzenie zobowiązuje państwa członkowskie do pełnej gotowości na wypadek zakłóceń w dostawach poprzez stworzenie jasnych i skutecznych planów na wypadek sytuacji nadzwyczajnej, przy udziale wszystkich zainteresowanych stron. Plany te mają w pełni uwzględniać europejski wymiar każdego większego zakłócenia w zaopatrzeniu. Będą one oparte na odpowiedniej ocenie ryzyka.

Proponowane rozporządzenie dotyczące bezpieczeństwa zaopatrzenia w gaz określa wspólny wskaźnik, definiujący poważne zakłócenie dostaw gazu. Wskaźnik ten, oznaczony N-1, pozwala na obliczenie skutków zamknięcia ważnej infrastruktury dostawczej (np. gazociągu importowego lub obiektu produkcyjnego). Od państw członkowskich wymaga się zaangażowania właściwego organu, który będzie odpowiedzialny za monitorowanie rozwoju sytuacji w dostawie gazu, ocenę ryzyka dostaw, opracowanie planów działań zapobiegawczych oraz planów na wypadek sytuacji nadzwyczajnej. Państwa członkowskie będą również zobowiązane do ścisłej współpracy w razie kryzysu, w tym również do wzmocnienia Grupy Koordynacyjnej ds. Gazu oraz do stworzenia wspólnego systemu dostępu do rzetelnych informacji i danych o dostawach.

Proponowane rozporządzenie zapewni wszystkim konsumentom w UE wysoki poziom bezpieczeństwa pod względem zaopatrzenia w gaz. Poprawi również możliwości inwestowania w nowe transgraniczne połączenia międzysystemowe, nowe korytarze importowe, zdolność magazynową i przesyłową dla przepływu odwrotnego, w połączeniu ze wsparciem w ramach europejskiego planu naprawy gospodarczej. W dokumencie potwierdza się również większą współzależność w dostawach gazu w ramach jednolitego rynku gazu w Europie oraz tworzy się solidne podstawy skuteczniejszej obrony interesów UE w relacjach z zewnętrznymi dostawcami gazu.

Rozporządzenie zostało przygotowane w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi i przedstawicielami przemysłu, m.in. Grupy Koordynacyjnej ds. Gazu. Jest ono odpowiedzią na apel Rady Europejskiej, Parlamentu Europejskiego oraz Rady ds. Energii – w dniu 19 lutego 2009 r. instytucje te zwróciły się do komisarza z prośbą o pilne przygotowanie nowego instrumentu usprawniającego reagowanie UE w wypadku sytuacji nadzwyczajnej, który zastąpiłby dyrektywę w sprawie bezpieczeństwa dostaw gazu z 2004 r.

Unia Europejska jest dużym konsumentem gazu, a kryzys w styczniu 2009 r. unaoczniał słabość obecnych mechanizmów reagowania na zakłócenia w dostawach. Gaz stanowi obecnie jedną czwartą źródeł zaopatrzenia w energię w UE. Ponad połowa gazu pochodzi ze źródeł zewnętrznych, a do 2020 r. udział importu wyniesie przypuszczalnie ponad 80%. Niektóre państwa członkowskie są już obecnie całkowicie zależne od importu gazu.

9. GOSPODARKA - Komisja Europejska i przemysł zainwestują 3,2 mld euro na rzecz ożywienia gospodarczego

Komisja Europejska i przedstawiciele przemysłu ogłosili w dniu 13 lipca br. pierwszą serię zaproszeń do przedstawiania projektów badawczych, która umożliwi zainwestowanie 268 mln euro w trzech kluczowych sektorach rynku w celu ożywienia gospodarki i uczynienia jej bardziej ekologiczną i opartą na wiedzy. Na europejskie partnerstwa publiczno-prywatne (PPP), mające na celu opracowanie nowych technologii w sektorach produkcyjnym, budowlanym i motoryzacyjnym, przeznaczono łącznie **3,2 mld euro**. Współpraca między Komisją a przemysłem zwiększy konkurencyjność europejskich przedsiębiorstw na rynku światowym, zmniejszy nadmierne zużycie energii w europejskich budynkach, które odpowiada za 1/3 emisji CO₂ w UE, oraz przyczyni się do opracowania nowych, ekologicznych metod transportu drogowego. Trzy planowane partnerstwa stanowią część przygotowanego przez Komisję europejskiego planu naprawy gospodarczej, zatwierdzonego przez Radę Europejską w grudniu 2008 r. i mającego na celu wspieranie zbliżenia interesu publicznego i finansowanej przez przemysł działalności badawczej.

Komisarz UE ds. nauki i badań naukowych, **Janez Potočnik**, stwierdził: „Obecnie nie ulega wątpliwości, że inwestowanie w badania i rozwój nie jest luksusem, na który można sobie pozwolić w dobrych czasach, lecz koniecznością w okresie, kiedy sytuacja jest trudna. Inteligentne inwestycje Europy w strategicznych sektorach w dniu dzisiejszym zapewnią miejsca pracy i trwały wzrost gospodarczy w przyszłości. Dzięki tym nowatorskim partnerstwom Komisja i przemysł łączą wysiłki na rzecz opracowania czystych technologii i uczynienia Europy liderem w tej dziedzinie. Wczesna publikacja zaproszenia do przedstawiania projektów potwierdza również naszą zdolność do szybkiego podejmowania wspólnych działań w odpowiedzi na wymagania dotyczące badań zapisane w europejskim planie naprawy gospodarczej.”

Viviane Reding, komisarz UE ds. społeczeństwa informacyjnego i mediów, powiedziała: „Wspólne inwestycje Komisji i przemysłu to ważny krok na drodze do niskoemisyjnej, opartej na wiedzy gospodarki w UE. Osiągnięcia naukowe i wspólne starania są niezbędne, by Europa wyszła z kryzysu jako silne, bardziej ekologiczne i bardziej konkurencyjne społeczeństwo. Badania w dziedzinie technologii informacyjnych i komunikacyjnych odgrywają szczególnie ważną rolę w pracach nad instrumentami, które mają wspomóc ożywienie gospodarcze w Europie i sprawić, że europejska gospodarka będzie bardziej ekologiczna.”

„Jeżeli Europa chce się rozwijać w kierunku niskoemisyjnej gospodarki opartej na wiedzy, wyniki badań muszą znaleźć zastosowanie w przemyśle. Partnerstwa publiczno-prywatne pokazują, że Komisja Europejska wspiera przemysł w dużych inwestycjach na rzecz długoterminowych badań nawet w czasach kryzysu, kiedy przemysł musi opierać się na pokusie myślenia w kategoriach krótkoterminowych”, powiedzieli Massimo Matucci (PPP „Fabryki jutra”), Juan Manuel Mieres (PPP „Energooszczędne budynki”) i Günter Lugert (PPP „Ekologiczne samochody”).

Ponad 800 przedstawicieli sektora przemysłu i sektora badań w Europie spotkało się z okazji ogłoszenia pierwszej serii zaproszeń do przedstawiania projektów, które zostaną oficjalnie zainicjowane w dniu 30 lipca i będą dotyczyły projektów trwających do połowy 2010 r. Umożliwią one zainwestowanie 268 mln euro na rzecz badań w celu opracowania np.:

- nowatorskich technologii, materiałów i procesów produkcyjnych (zapewnienie większej produkcji przy jednoczesnym niższym zużyciu materiałów i energii oraz przy wytwarzaniu mniejszej ilości odpadów);
- bardziej energooszczędnych budynków (nowe budynki oraz bardziej ekologiczne wersje budynków już istniejących, nowe materiały i technologie budowlane);
- bardziej ekologicznych samochodów i inteligentniejszych systemów transportu (elektryfikacja transportu drogowego i miejskiego, badania w dziedzinie technologii hybrydowych).

• **Kontekst**

W latach 2010-2013 w ramach partnerstw publiczno-prywatnych na badania przeznaczona zostanie kwota 3,2 mld euro, z czego połowa będzie pochodzić od przemysłu, a połowa od Komisji Europejskiej w ramach siódmego programu ramowego na rzecz badań i rozwoju. Pierwsze przekrojowe zaproszenia do przedstawiania projektów stanowią część trzech PPP:

- **Fabryki jutra** (1,2 mld euro) – inicjatywa, która ma pomóc producentom w UE, zwłaszcza małym i średnim przedsiębiorstwom, w sprostaniu konkurencji światowej dzięki zwiększeniu wiedzy i wykorzystania przyszłościowych technologii.
- **Energooszczędne budynki** (1 mld euro) – inicjatywa, która wspiera rozwój ekologicznych technologii i prace nad energooszczędnymi systemami i materiałami w budynkach europejskich.
- **Ekologiczne samochody** (1 mld euro) – inicjatywa, która wspiera rozwój odnawialnych i niezanieczyszczających źródeł energii oraz poprawę bezpieczeństwa i płynności ruchu w branży motoryzacyjnej. Położenie nacisku na ekologię jest konieczne, aby osiągnąć unijne i światowe cele w zakresie ograniczania emisji.

• **Dodatkowe informacje:**

Więcej informacji na temat PPP:

http://ec.europa.eu/research/industrial_technologies/lists/list_114_en.html

Tekst wspólnego oświadczenia na temat planu ożywienia gospodarczego w kontekście działalności badawczej:

<http://ec.europa.eu/research/index.cfm?lg=pl&pg=newsalert&cat=x&year=2009&na=ppp-310309>

Pelen tekst europejskiego planu naprawy gospodarczej:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0800:FIN:PL:PDF>

10. GOSPODARKA - 100 mln euro w ramach instrumentu mikrofinansowego UE na pomoc bezrobotnym w zakładaniu małych przedsiębiorstw

Komisja Europejska zaproponowała w dniu 2 lipca br. utworzenie nowego instrumentu mikrofinansowego, który pozwoliłby na przyznawanie mikrokredytów małym przedsiębiorstwom oraz osobom, które utraciły pracę i chcą założyć własną małą firmę. Pierwotny budżet przewidziany w ramach tego instrumentu to 100 mln euro, które, przy współpracy z międzynarodowymi instytucjami finansowymi, zwłaszcza z Grupą Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI), pozwoli uruchomić środki w łącznej wysokości 500 mln euro. Wprowadzenie nowego instrumentu to jedno z działań zapowiedzianych w komunikacie Komisji: „Wspólne zaangażowanie na rzecz zatrudnienia” z dnia 3 czerwca br.

„Kryzys gospodarczy spowoduje w tym roku w UE utratę 3,5 mln miejsc pracy. Kryzys finansowy utrudnił dostęp do kredytów osobom chcącym założyć lub rozwinąć swoje własne firmy,” powiedział komisarz ds. zatrudnienia i spraw społecznych **Vladimír Špidla**. „W obecnej, trudnej sytuacji chcemy zaoferować nowy początek osobom bezrobotnym poprzez zapewnienie im dostępu do kredytu na rozpoczęcie lub rozwinięcie nowego przedsiębiorstwa. Chcemy bowiem pomagać małym przedsiębiorstwom w dalszym rozwoju pomimo kryzysu. To pomoże stworzyć nowe miejsca pracy. Działania UE mogą stanowić prawdziwą wartość dodaną poprzez maksymalizowanie oddziaływania we współpracy z grupą EBI, dając większej liczbie osób szansę na zrealizowanie marzeń o własnej firmie.

Obecne spowolnienie gospodarcze jest konsekwencją kryzysu finansowego spowodowanego poważnymi problemami w zakresie płynności finansowej: banki przestały udzielać sobie nawzajem pożyczek, a także przestały pożyczać pieniądze obywatelom na prowadzenie firm i tworzenie miejsc pracy. W bieżącej sytuacji zmniejszonej podaży kredytów nowy instrument mikrofinansowy ma na celu ułatwić do nich dostęp osobom pragnącym założyć przedsiębiorstwo.

Pracownicy, którym grozi utrata pracy lub którzy już ją utracili, a którzy chcą założyć własną firmę, będą mieli lepszy dostęp do funduszy oraz będą mogli skorzystać z dodatkowego wsparcia w postaci poradnictwa, szkoleń i instruktazu. Osoby będące w trudnej sytuacji, w tym ludzie młodzi, którzy chcą założyć małe przedsiębiorstwo lub rozwinąć jego działalność, będą mogły również uzyskać gwarancje oraz pomoc w przygotowywaniu planu operacyjnego.

Jak wynika z szacunków, przy współpracy z międzynarodowymi instytucjami finansowymi, takimi jak grupa EBI, pierwotny budżet przewidziany w ramach tego instrumentu – 100 mln euro – pozwoli udostępnić kredyty w łącznej wysokości 500 mln euro. Może to oznaczać około 45 000 pożyczek udzielonych w ciągu najbliższych ośmiu lat. Co więcej, dodatkowym ułatwieniem dla starających się o kredyt będzie możliwość ubiegania się o dotacje na spłatę oprocentowania ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

W Unii Europejskiej mikrokredyty to pożyczki o wartości poniżej 25 000 euro. Mikrokredyt jest instrumentem przeznaczonym dla mikroprzedsiębiorstw zatrudniających poniżej 10 osób (91% wszystkich europejskich przedsiębiorstw) oraz osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo, które pragną rozpocząć własną działalność gospodarczą, ale nie mają dostępu do tradycyjnych usług bankowych. 99% nowych firm w Europie to mikro- lub małe przedsiębiorstwa, a założycielami jednej trzeciej z nich są osoby bezrobotne.

W ramach procedury współdecyzji wniosek Komisji zostanie omówiony przez państwa członkowskie UE podczas posiedzenia Rady Ministrów (głosowanie większością kwalifikowaną) oraz poddany debacie w Parlamencie Europejskim. Komisja oczekuje, że nowy instrument mikrofinansowania PROGRESS zostanie uruchomiony w 2010 r.

- **Podstawowe informacje**

W ramach odpowiedzi UE na kryzys podczas wiosennego posiedzenia Rady Europejskiej oraz szczytu ds. zatrudnienia, który odbył się w maju w Pradze, zidentyfikowano i opisano trzy zagadnienia priorytetowe: utrzymywanie zatrudnienia, tworzenie miejsc pracy i promowanie mobilności. Opierając się na tych wspólnych ustaleniach, Komisja w dniu 3 czerwca przedstawiła wniosek „Wspólne zaangażowanie na rzecz zatrudnienia”, aby zacieśnić współpracę między UE i państwami członkowskimi, jak również między europejskimi partnerami społecznymi, w zakresie trzech wymienionych dziedzin.

- **Dodatkowe informacje**

Decyzja PE i Rady ustanawiająca europejski instrument mikrofinansowy na rzecz zatrudnienia i włączenia społecznego (Instrument Mikrofinansowy Progress)

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0333:FIN:PL:PDF>

Strona Komisji Europejskiej poświęcona społecznym skutkom kryzysu:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=pl&catId=736>

Wspólne zaangażowanie na rzecz zatrudnienia:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=pl&catId=89&newsId=514&furtherNews=yes>

11. GOSPODARKA - Komisja proponuje uproszczenie systemu zarządzania funduszami europejskimi, aby pomóc regionom w walce z kryzysem

Komisja Europejska przedstawia w dniu 22 lipca br. nowe środki mające na celu uproszczenie niektórych zasad zarządzania polityką spójności. Wobec obecnego kryzysu konieczny jest silny bodziec dla gospodarki europejskiej, który stworzy lepsze warunki dla realizacji większej liczby projektów regionalnych. W ramach środków „antykryzysowych” Komisja będzie mogła zwracać 100% kosztów poniesionych przez państwa członkowskie w wyniku realizacji projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) w latach 2009 i 2010.

Pakiet zawiera szereg propozycji ułatwiających i przyspieszających wykorzystanie funduszy spójności z budżetu 2007-13, w tym zmniejszanie obciążeń administracyjnych. Na ich przyjęcie będą musiały zgodzić się większością kwalifikowaną kraje członkowskie. Najbardziej kontrowersyjna propozycja dotyczy zwiększenia finansowania unijnego w latach 2009-2010 do 100 proc. przy projektach dotyczących aktywizacji bezrobotnych. Niemcy, największy płatnik do unijnej kasy, już zasygnalizowały, że nie zgodzą się, by UE w całości

finansowała projekty dla bezrobotnych z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Obecnie obowiązuje zasada, że beneficjenci unijnej pomocy muszą pokryć około 25-50 proc. kosztów projektów realizowanych przy wsparciu funduszy. By wyjść naprzeciw zastrzeżeniom Niemiec, KE zaproponowała, by kraje, które skorzystają z oferty 100-procentowego finansowania projektów w latach 2009-10, w kolejnych latach musiały odpowiednio zwiększyć wkład narodowy w projekty unijne. Tak, by nie zaburzyć ogólnego podziału funduszy w polityce spójności na "koperty" narodowe na lata 2007-13.

Według słów komisarza ds. polityki regionalnej **Pawła Sameckiego** „Te nowe środki mają w zdecydowany sposób pomóc regionom europejskim w odzyskaniu dobrej kondycji gospodarczej. Naszym celem jest stawienie czoła obecnej sytuacji, przy jednoczesnym dążeniu do celów długoterminowych, jakimi są realizacja naszych założeń politycznych i uproszczenie zarządzania funduszami”.

Komisarz ds. zatrudnienia, polityki społecznej i równości szans **Vladimir Špidla**, odpowiedzialny za Europejski Fundusz Społeczny (EFS), dodał: „„Jako że stopa bezrobocia w Europie rośnie w szybkim tempie, a budżet państwa jest napięty, państwa członkowskie powinny mieć możliwość pełnego wykorzystania EFS. Stuprocentowy zwrot kosztów w ramach EFS ma więc kluczowe znaczenie, jeśli chcemy pomóc Europejczykom w czasach kryzysu. Te wyjątkowe środki są wyrazem solidarności europejskiej z obywatelami najbardziej bezbronnymi wobec kryzysu”.

Ogłoszone zmiany mają na celu ułatwienie realizacji 455 programów polityki spójności zaplanowanych na lata 2007-2013, o łącznej wartości 347 mld EUR, a więc ponad jednej trzeciej budżetu wspólnotowego. Ich celem jest przyspieszenie przepływu inwestycji przede wszystkim na rzecz realizatorów projektów oraz mieszkańców regionów europejskich, którzy najboleśniej doświadczyli skutków kryzysu.

Nie należy też zapominać o wpływie kryzysu na stan finansów publicznych państw i regionów, którym niełatwo jest zapewnić współfinansowanie inwestycji europejskich. Komisja stwierdza bowiem, że na rozpoczęcie dużych projektów inwestycji w infrastrukturę potrzeba obecnie szczególnie dużo czasu.

Dzięki wprowadzonym zmianom pewne zasady stają się bardziej przejrzyste, a codzienne zarządzanie funduszami europejskimi mniej skomplikowane. Oto podsumowanie najważniejszych środków:

- W latach 2009 i 2010 w ramach środków „antykryzysowych”, Komisja będzie mogła **zwracać, na wniosek państw członkowskich, 100%** deklarowanych przez nie **kosztów** poniesionych w wyniku realizacji projektów finansowanych z EFS. Oznacza to w praktyce, że odstępuje się od obowiązku współfinansowania przez państwa członkowskie, co umożliwi przyspieszenie realizacji projektów sprzyjających tworzeniu miejsc pracy. Podział funduszy pomiędzy państwa członkowskie i całkowity budżet funduszy nie ulegają jednak zmianie; zmianie nie ulega również obowiązek późniejszego współfinansowania.
- Komisja proponuje ustanowienie jednej kategorii „**dużego projektu**”. Dotychczas Komisja zatwierdzała wszystkie projekty, których łączna wartość przekraczała 25 mln EUR, w przypadku projektów w zakresie ochrony środowiska, i 50 mln w przypadku projektów w pozostałych dziedzinach. Teraz natomiast zatwierdzane będą projekty warte co najmniej 50 mln EUR **we wszystkich dziedzinach**, . Będzie więc można znacznie szybciej uruchomić projekty w zakresie ochrony środowiska na mniejszą skalę.

- Uproszczono również zasady dotyczące **projektów przynoszących dochody** (np. budowa płatnych autostrad lub projekty, których elementem jest wynajem lub sprzedaż gruntów), aby zmniejszyć obciążenia administracyjne dla państw członkowskich.
- Państwa członkowskie będą mogły w prostszy sposób modyfikować programy w ramach polityki społecznej, uwzględniając nowe okoliczności w terenie. Ponadto niektóre przepisy nakładające obowiązek kontynuowania inwestycji przez okres 5 lat nie będą stosowane w przypadku przedsiębiorstw w stanie upadłości.
- Ze względu na ich duży potencjał wzrostu i znaczenie dla rynku pracy stymulowane będą inwestycje w sektorach związanych z efektywnością energetyczną i wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii w budownictwie mieszkaniowym.
- Komisja proponuje zmiany mające na celu zwiększenie elastyczności uwalniania środków. Przykładowo, środki dla konkretnego dużego projektu będą rezerwowane już w momencie przedstawienia Komisji wniosku przez państwo członkowskie. W chwili obecnej środki są rezerwowane dopiero gdy Komisja zatwierdzi projekt.
- W ramach EFRR udzielane będzie wsparcie renowacji lub budowy obiektów mieszkalnych dla wspólnot zagrożonych wykluczeniem społecznym, szczególnie dla społeczności Romów, zarówno na obszarach wiejskich, jak i miejskich. Do chwili obecnej EFRR nie obejmował budowy obiektów mieszkalnych, a o fundusze na ich renowację można się było ubiegać tylko na obszarach miejskich.
- Państwa członkowskie i Parlament Europejski nawoływały już wcześniej do uproszczenia zasad zarządzania polityką spójności, szczególnie w kontekście kryzysu. Oczekuje się, że przedstawiciele tych instytucji wypowiedzą się na temat zaprezentowanych środków.

Przewodniczący KE Jose Barroso już 3 czerwca ogłosił strategię ograniczania wpływu kryzysu na zatrudnienie w UE, zapowiadając, że na wsparcie osób dotkniętych utratą pracy Komisja przeznaczy 19 mld euro. Pisałam o tym w sprawozdaniu z inicjatyw KE w czerwcu. Choć pieniądze te nie są "świeżymi" funduszami, od dawna są zaplanowane w budżecie EFS, to KE chce, by były wydane w przyspieszonym trybie m.in. na szkolenia pomagające przekwalifikować się osobom szukającym pracy.

Szczegółowe informacje na temat przyjętych rozwiązań:

- Commission proposal for Council Regulation amending Regulation (EC) N° 1083/ 2006
http://ec.europa.eu/regional_policy/newsroom/pdf/COM09_384_en.pdf
- Commission proposal for the Regulation of the European Parliament and of the Council amending Regulation (EC) N° 1080/2006
http://ec.europa.eu/regional_policy/newsroom/pdf/COM09_382_en.pdf

Od początku kryzysu podjęto już szereg inicjatyw w ramach europejskiego planu naprawy gospodarczej.

http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/recovery/index_pl.htm

Unia Europejska walczy ze skutkami społecznymi kryzysu gospodarczego:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=pl&catId=736>

12. GOSPODARKA - 72% Europejczyków ma wysokie oczekiwania co do roli UE w zmniejszeniu bezrobocia

Z opublikowanych w dniu 24 lipca br. wyników najnowszego badania opinii publicznej wynika, że 61% Europejczyków uważa, iż należy spodziewać się dalszego wpływu kryzysu

gospodarczego na zatrudnienie. Jedna trzecia osób zatrudnionych „poważnie obawia się”, że może stracić pracę w wyniku kryzysu, 72% respondentów odczuwa pozytywne rezultaty polityki UE w tworzeniu nowych miejsc pracy i w walce z bezrobociem, a jedna trzecia wie o istnieniu Europejskiego Funduszu Socjalnego – głównego narzędzia UE służącego do inwestowania w pracowników i utrzymywania ich na rynku pracy.

„Nie jestem zaskoczony wynikiem tego sondażu. Europejczycy – co zrozumiałe – są zaniepokojeni wpływem kryzysu na ich zatrudnienie i rodziny”, powiedział **Vladimír Špidla**, komisarz ds. zatrudnienia, spraw społecznych i równości szans. Dodał również: „To właśnie dlatego od samego początku kryzysu podjęto działania na poziomie europejskim, aby ograniczyć jego wpływ na zatrudnienie. W ostatnim czasie uruchomiliśmy mikrokredyty dla ludzi chcących rozpocząć własną działalność gospodarczą, wprowadziliśmy 100% finansowania w ramach EFS na nadchodzące dwa lata, aby umożliwić ustawiczne szkolenia dla pracowników, oraz wezwaliśmy państwa członkowskie do stworzenia 5 milionów miejsc dostępnych dla młodzieży opuszczającej szkołę i pragnącej odbyć praktyki zawodowe. Działania te umożliwią utrzymanie Europejczyków na rynku pracy i pomogą w znalezieniu zatrudnienia, w przypadku gdy straciliby pracę”.

52% Europejczyków uważa, że UE odgrywa znaczącą rolę w walce z bezrobociem, a udział ten istotnie wzrasta, gdy poruszane są konkretne kwestie. 78% respondentów twierdzi, iż UE przyczynia się do poprawy dostępu do kształcenia i szkolenia, 76% uważa, że UE promuje równość płci, 73% jest zdania, że UE skutecznie zwalcza inne formy dyskryminacji, a 72% postrzega pozytywnie rolę UE w tworzeniu nowych miejsc pracy i zwalczaniu bezrobocia.

Według wyników sondażu około 3,5% pracujących Europejczyków osobiście doświadczyło utraty pracy z powodu kryzysu gospodarczego. 24% ma znajomych z pracy, którzy stracili pracę, a 36% zetknęło się z takim przypadkiem wśród przyjaciół lub rodziny. Najdotkliwiej kryzys odczuły Łotwa, Litwa, Hiszpania i Irlandia, podczas gdy w Luksemburgu, Grecji i Holandii zanotowano stosunkowo mniejszą liczbę zwolnień.

Jedna trzecia pracujących Europejczyków (32%) wyraża „poważne obawy”, że może stracić w przyszłości pracę, a jeszcze więcej osób martwi się, że stracić ją może ich partner (38%) lub dzieci (47%). Poziom obaw ściśle łączy się z liczbą odnotowanych zwolnień. Obywatele tych krajów, które zostały najbardziej dotknięte zwolnieniami, wyrażają również największe obawy co do dalszej redukcji zatrudnienia.

Obawę o utratę pracy potęguje fakt, że przynajmniej 6 na 10 Europejczyków spodziewa się, że najgorsze dopiero nadejdzie, a tylko 28% myśli, że kryzys gospodarczy osiągnął już swój punkt kulminacyjny. Pesymiści stanowią większość w krajach bałtyckich (82% respondentów na Łotwie, 76% w Estonii i 74% na Litwie sądzi, że najgorsze jeszcze przed nimi). W krajach, które wprowadziły model elastycznej ochrony socjalnej, obywatele są bardziej pewni swojej przyszłości. 45% Szwedów i 36% Duńczyków uważa, że szczytowy okres kryzysu już minął.

Większość respondentów, gdyby musiało szukać nowej pracy, optowałoby za tym samym rodzajem pracy w tej samej okolicy lub ewentualnie poszerzyłoby swoje poszukiwanie o inne regiony, wykazując większą otwartość, jeżeli chodzi o nowe miejsce niż o nowy rodzaj pracy. Około jednej czwartej niepracujących Europejczyków deklaruje, że podejmie jakąkolwiek pracę; wynik ten nie zmienił się znacząco od 2006 r. Większość Europejczyków sądzi, że w dzisiejszych czasach doświadczenie i kwalifikacje zawodowe są dwoma najważniejszymi

aspektami przy poszukiwaniu nowej pracy; na trzecim miejscu wymieniana jest zdolność do przystosowania się.

Generalnie, jedna trzecia Europejczyków (33%) zdaje sobie sprawę z istnienia Europejskiego Funduszy Społecznego (EFS), głównego narzędzia UE służącego wspieraniu osób, które mogą stracić pracę w wyniku kryzysu. Fundusz ten najbardziej znany jest na Słowacji (59%), w Portugalii (58%) i w Hiszpanii (53%) a najmniej w Danii (17%). Jedna trzecia respondentów stwierdziła, że środki budżetowe EFS w wysokości 10% budżetu UE to za mało, a tylko 5% powiedziało, że to za dużo.

Sprawozdanie na ten temat, jego streszczenie, jak również 27 charakterystyk poszczególnych krajów są już obecnie dostępne.

- **Dodatkowe informacje**

Eurobarometr, badanie specjalne 316: Polityka społeczna i zatrudnienie:

http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_316_sum_en.pdf

Polska:

http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_316_fact_pl_en.pdf

Strona Komisji Europejskiej poświęcona społecznym skutkom kryzysu gospodarczego:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=736>

Inne badania Eurobarometru:

http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb_special_en.htm

13. ROZSZERZENIE UE - Komisja przedstawia wniosek o ustanowienie ruchu bezwizowego dla obywateli krajów Bałkanów Zachodnich

Długoletnie zobowiązanie Komisji Europejskiej do wprowadzenia ruchu bezwizowego dla obywateli krajów Bałkanów Zachodnich zostało potwierdzone poprzez przyjęcie 15 lipca br. wniosku w sprawie ustanowienia ruchu bezwizowego z Byłą Jugosłowiańską Republiką Macedonii, Czarnogórą i Serbią. Dzisiejszy wniosek umożliwi obywatelom tych trzech krajów podróżowanie do państw obszaru Schengen² na podstawie nowych paszportów biometrycznych. Wniosek Komisji wymaga zatwierdzenia przez Radę po uprzedniej konsultacji z Parlamentem Europejskim. Komisja nadal będzie dążyć do zniesienia wiz dla obywateli Albanii oraz Bośni i Hercegowiny. Dzisiejszy wniosek jednak nie obejmuje tych państw, bowiem nie wypełniły one jeszcze wszystkich koniecznych warunków. Jeśli zostanie utrzymane obecne tempo reform i jeśli zostaną spełnione wszystkie warunki, Komisja mogłaby rozważyć przedstawienie nowego wniosku dotyczącego tych państw w połowie 2010 r.

Przedstawiając wniosek Komisji jej wiceprzewodniczący **Jacques Barrot**, odpowiedzialny za dziedziny sprawiedliwości, wolności i bezpieczeństwa, oświadczył: „Nasz wniosek to prawdziwie dobra wiadomość dla mieszkańców Bałkanów Zachodnich, a przede wszystkim dla obywateli Byłej Jugosłowiańskiej Republiki Macedonii, Czarnogóry i Serbii. Wiem, jakie znaczenie ma dla nich zniesienie wiz. Dzisiejszy wniosek jest wynikiem intensywnej pracy władz i obywateli tych państw w dążeniu do spełnienia wyznaczonych warunków. Serdecznie im gratuluję osiągnięcia celu!”.

² Wszystkie państwa członkowskie UE oprócz Wielkiej Brytanii i Irlandii, a także Szwajcaria, Norwegia i Islandia.

Komisarz odpowiedzialny za zagadnienia związane z rozszerzeniem **Olli Rehn** dodał: „Będziemy dążyć do tego i wyrażamy stanowcze przekonanie, że Albania oraz Bośnia i Hercegowina niedługo pójdą za przykładem swoich sąsiadów. Istniejący harmonogram jest nadal całkowicie możliwy do zrealizowania, jeśli władze tych krajów w pełni skoncentrują się na tej realizacji. Wierzę, że jeżeli proces ten będzie postępował szybko, oba kraje wkrótce zrównają się z sąsiadami. Jeśli zostaną spełnione wszystkie warunki, Komisja mogłaby rozważyć przedstawienie nowego wniosku dotyczącego tych państw w połowie 2010 r.”

Wprowadzenie ruchu bezwizowego stanowi podwaliny unijnej polityki integracji z Bałkanami Zachodnimi. Ułatwianie kontaktów międzyludzkich rozszerza możliwości biznesowe i stwarza mieszkańcom tego regionu warunki do lepszego poznania Unii Europejskiej. Niemniej ruch bezwizowy nie jest możliwy bez spełnienia wszystkich wymogów bezpieczeństwa, dlatego też Komisja rozpoczęła z krajami Bałkanów Zachodnich dialog w sprawie ułatwień wizowych. W oparciu o harmonogram przedstawiony przez Komisję zaangażowane kraje osiągnęły znaczny postęp w polepszaniu zabezpieczeń paszportowych, wzmacnianiu kontroli granicznych oraz ram instytucjonalnych do walki z przestępczością zorganizowaną i korupcją, a także rozwijaniu stosunków zewnętrznych i poprawie przestrzegania praw podstawowych.

Komisja ściśle nadzorowała prowadzone przygotowania. Wszystkim krajom wyznaczono jednakowe warunki. Była Jugosłowiańska Republika Macedonii spełniła wszystkie konieczne wymogi. Jeśli chodzi o Serbię i Czarnogórę, zniesienie wiz będzie uzależnione od wypełnienia przez nie jeszcze niezrealizowanych kryteriów do dnia przyjęcia omawianego wniosku przez Radę. Albania oraz Bośnia i Hercegowina muszą kontynuować podjęte wysiłki, aby uzyskać pozytywną rekomendację Komisji. W Albanii oraz Bośni i Hercegowinie nadal dopracowania wymaga dziedzina walki z przestępczością zorganizowaną i korupcją, procedura wydawania paszportów oraz zarządzanie granicami i migracją.

Mieszkańcy Kosowa (na mocy rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ 1244) również nie będą jeszcze korzystać ze zwolnienia z obowiązku wizowego. Na terytorium Kosowa nie spełniono jeszcze wszystkich wymogów technicznych koniecznych do wprowadzenia systemu bezwizowego. Komisja nadal będzie ściśle współpracować zarówno z władzami serbskimi, jak i władzami Kosowa i zbada możliwości rozwiązania kwestii wiz w przeszłości.

14. OCHRONA ŚRODOWISKA - Wiele najbardziej wrażliwych gatunków i siedlisk w Europie jest zagrożonych

W dniu 13 lipca br. Komisja opublikowała sprawozdanie na temat stanu ochrony ponad 1 150 gatunków i 200 typów siedlisk objętych ochroną na mocy prawa UE. Jedyne niewielki odsetek tych wrażliwych siedlisk i gatunków jest we właściwym stanie pod względem ochrony, a państwa członkowskie będą musiały zdwoić wysiłki, jeśli sytuacja ta ma ulec poprawie. Sprawozdanie, obejmujące lata 2001-2006 i będące najbardziej kompleksową analizą na temat różnorodności biologicznej w UE jaka kiedykolwiek została opracowana, stanowi niezmiernie ważny punkt odniesienia dla oceny przyszłych tendencji. Najbardziej zagrożone są siedliska murawowe, podmokłe i nadbrzeżne, głównie ze względu na odchodzenie od tradycyjnych metod uprawy, rozwój turystyki i zmiany klimatu. Obraz sytuacji nie jest jednak całkowicie negatywny, a niektóre większe, typowe dla Europy gatunki, takie jak wilk, ryś europejski, bóbr i wydra zaczynają ponownie zasiedlać części tradycyjnego obszaru ich występowania. Wiele państw członkowskich zainwestowało

znaczne środki na potrzeby przeprowadzenia szczegółowego monitorowania, i pomimo braku informacji w niektórych przypadkach, proces składania sprawozdań był bardzo owocny.

Komisarz UE ds. środowiska **Stavros Dimas** oświadczył: „Zobowiązaliśmy się do zatrzymania procesu utraty różnorodności biologicznej w Europie, a przedstawione w dniu dzisiejszym sprawozdanie nie daje powodów do samozadowolenia. Przywrócenie dobrego stanu wrażliwych siedlisk i gatunków wymaga czasu i znacznych wysiłków. Unijne przepisy dotyczące ochrony środowiska oraz sieć Natura 2000 są podstawowymi elementami dla osiągnięcia naszych celów w zakresie ochrony różnorodności biologicznej w UE. Teraz, gdy lądowy składnik sieci jest prawie gotowy, w następnych 10-20 latach możemy oczekiwać znacznej poprawy.”

„Różnorodność biologiczna w Europie jest w dalszym ciągu narażona na poważne zagrożenia. Choć nie osiągniemy celu, jakim jest zatrzymanie procesu utraty różnorodności biologicznej w Europie do 2010 r., zauważalne są pewne postępy. Tak, jak niedawno stwierdził pan komisarz Dimas w Atenach, cel na okres po 2010 r. powinien być ambitny, wymierny i jasny. Nacisk należy kłaść w dalszym ciągu na wartość różnorodności biologicznej samej w sobie, uznając jednocześnie wartość zdrowych i odpornych ekosystemów i usług, które dostarczają”, powiedziała profesor **Jacqueline McGlade**, dyrektor wykonawczy Europejskiej Agencji Środowiska.

- **Niektóre ważne, ale umiarkowane sukcesy**

Sprawozdanie dotyczy 216 typów siedlisk i zawiera informacje na temat 1 182 gatunków. Mimo iż ogólnym przesłaniem sprawozdania jest to, że stan ochrony wielu gatunków i typów siedlisk nie jest właściwy, istnieją oznaki, że środki ochrony wywierają w tym zakresie pewien wpływ, a stan niektórych typów siedlisk i gatunków zaczyna się polepszać. Stan takich gatunków jak niedźwiedź brunatny, wilk i bóbr poprawia się, prowadząc do ich odtworzenia na wielu obszarach. Świadczy to o dostępności odpowiednich siedlisk oraz o ograniczeniu czynników zagrażających, takich jak polowania i zanieczyszczenie środowiska.

- **Szczególnie zagrożone są murawy, tereny podmokłe i nadbrzeżne**

Ogólny stan siedlisk murawowych, podmokłych i nadbrzeżnych jest szczególnie niekorzystny. Murawy są w głównej mierze związane z tradycyjnymi metodami uprawy, które zanikają na obszarze całej UE, a stan ochrony wszystkich typów siedlisk związanych z rolnictwem jest znacznie gorszy niż stan innych typów siedlisk: tylko 7 % ocen siedlisk wskazuje na właściwy stan, w porównaniu z poziomem 21 % w przypadku siedlisk o innym charakterze. Wynika to z prowadzenia bardziej intensywnej działalności rolniczej, jej zaprzestania i złego gospodarowania gruntami. Tereny podmokłe są przekształcane w inne formy gruntów użytkowych, a ponadto są w nich odczuwalne skutki zmian klimatu, podobnie jak w przypadku siedlisk związanych z lodowcami górskimi. Siedliska nadbrzeżne są coraz bardziej narażone na zagrożenia związane z turystyką.

- **Brakujące informacje**

Ogólnie stan ochrony około 13 % siedlisk regionalnych oraz 27 % regionalnych gatunków został oceniony przez państwa członkowskie jako „nieznany”. Liczba określeń „nieznany” była szczególnie duża w przypadku gatunków występujących w Europie Południowej: Cypr, Grecja, Hiszpania i Portugalia określiły w ten sposób stan ochrony ponad 50 % gatunków

występujących na ich terytoriach. Szczególne trudności występują w przypadku środowiska morskiego, gdzie w ocenie 57 % gatunków i około 40 % siedlisk morskich stan ochrony sklasyfikowano jako „nieznany”.

- **Kontekst: sprawozdanie na mocy art. 17**

Na mocy art. 17 dyrektywy siedliskowej państwa członkowskie są zobowiązane do przekazywania co sześć lat informacji na temat stanu wdrożenia tej dyrektywy. W odniesieniu do okresu sprawozdawczego 2001-2006 sprawozdania po raz pierwszy zawierały oceny stanu gatunków i siedlisk objętych dyrektywą i występujących na terytorium poszczególnych państw. Na podstawie tych sprawozdań Europejska Agencja Środowiska opracowała zbiorczą ocenę dla każdego regionu geograficznego, typu siedliska i gatunku. Następnie na podstawie tych ocen Komisja sporządziła sprawozdanie zbiorcze wymagane na mocy dyrektywy.

- **Dyrektywa siedliskowa**

Przyroda w Europie podlega ochronie w oparciu o przepisy dwóch podstawowych aktów prawnych, tj. dyrektywy ptasiej i dyrektywy siedliskowej. Na mocy dyrektywy siedliskowej państwa członkowskie utrzymują właściwy stan wyznaczonych typów siedlisk i gatunków na obszarach uzgodnionych z Komisją. Wraz z obszarami wyznaczonymi na mocy dyrektywy ptasiej obszary te wchodzi w skład największej sieci ekologicznej na świecie tj. Natura 2000. Na mocy dyrektyw siedliskowej wyznaczono prawie 22 000 obszarów obejmujących 13,3 % terytorium UE. W skład sieci Natura 2000 wchodzi łącznie ponad 25 000 obszarów (wyznaczonych na podstawie zarówno dyrektywy ptasiej, jak i siedliskowej) obejmujących około 17 % terytorium UE.

- **Więcej informacji na stronie:**

http://ec.europa.eu/environment/nature/knowledge/rep_habitats/index_en.htm

<http://biodiversity.eionet.europa.eu/article17>

15. OCHRONA ŚRODOWISKA - Odpady: Komisja przypomina o terminie dostosowania składowisk nieodpowiadających normom w UE

W dniu 16 lipca br. upłynął termin dostosowania składowisk nieodpowiadających normom w UE do unijnych przepisów. Państwa członkowskie powinny były w ciągu ośmiu lat dostosować składowiska odpadów wykorzystywane przed wejściem w życie europejskich przepisów dotyczących składowisk odpadów do wprowadzonych norm, lub je zamknąć. Komisja wystosowała do państw członkowskich pismo, przypominając im o tym obowiązku oraz zwracając się o informacje na temat zgodności. Państwa naruszające przepisy mogą ponieść konsekwencje prawne. Składowiska niespełniające norm stanowią zagrożenie dla zdrowia obywateli i dla środowiska. Mogą one powodować emisje zanieczyszczeń atmosferycznych i nieprzyjemnych zapachów, zanieczyszczać glebę i wodę oraz prowadzić do skażenia wód gruntowych. Od dziś państwa członkowskie muszą również zmniejszyć o połowę – w porównaniu z poziomem z 1995 r. – ilość odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowisk.

Europejski komisarz ds. środowiska **Stavros Dimas** stwierdził: „Źle zarządzane i niekontrolowane składowiska stanowią zagrożenie dla zdrowia ludzi i dla środowiska. Takie składowiska powinny należeć dziś do przeszłości. Państwa członkowskie miały osiem lat, by

zapewnić dostosowanie składowisk do unijnych norm. Ich obowiązkiem jest zagwarantowanie jak najlepszej ochrony obywateli i środowiska.”

- **Termin dostosowania składowisk nieodpowiadających normom do unijnych przepisów**

Od 16 lipca 2009 r. wszystkie państwa członkowskie, które nie uzyskały przedłużenia terminu dostosowania, muszą zagwarantować, że składowiska nieodpowiadające normom użytkowane przed wejściem w życie dyrektywy w sprawie składowania odpadów³ spełniają teraz jej wymogi.

Celem dyrektywy jest zapobieganie niekorzystnemu oddziaływaniu składowisk odpadów na środowisko – w szczególności na wody powierzchniowe, wody gruntowe, glebę, powietrze i zdrowie ludzi – lub zmniejszanie takiego oddziaływania, oraz ustanowienie rygorystycznych wytycznych w zakresie zarządzania składowiskami.

Bułgaria, Polska i Rumunia uzyskały przedłużenie terminu dostosowania, przy czym w odniesieniu do niektórych składowisk niespełniających wymogów określono także zmniejszające się corocznie docelowe ilości składowanych na nich odpadów. Obowiązują przy tym następujące terminy: Bułgaria (14 składowisk): 31 grudnia 2014 r.; Polska (305 składowisk): 31 grudnia 2011 r.; Rumunia (101 składowisk): 16 lipca 2017 r.

Z najnowszych danych statystycznych zebranych w 2008 r. i dotyczących 12 nowych państw członkowskich wynika, że istnieje około 1 600 składowisk nieodpowiadających normom. Jaśniejszy obraz sytuacji panującej we wszystkich państwach członkowskich wyłoni się pod koniec roku, kiedy dostępne będą pełne dane. Komisja sprawdza obecnie poziom zgodności w całej UE. Jeśli składowiska w poszczególnych państwach będą eksploatowane niezgodnie z europejskimi normami Komisja rozważy podjęcie kroków prawnych przeciwko państwom członkowskim, których to dotyczy.

W niedalekiej przeszłości Komisja podejmowała kroki prawne przeciwko Hiszpanii, Francji, Włochom, Irlandii i Grecji. Europejski Trybunał Sprawiedliwości uznał, że państwa te nie wywiązały się z obowiązków w zakresie składowania odpadów. Komisja śledzi uważnie ich postępy w podejmowaniu działań zmierzających do wdrożenia unijnego prawa w dziedzinie ochrony środowiska.

- **Potrzeba właściwego zarządzania składowiskami i ich kontroli**

Składowiska zarządzane w niewłaściwy sposób mogą stanowić poważne zagrożenie dla zdrowia ludzi i dla środowiska. Składowiska są źródłem odcieków i emisji metanu. Odciek, czyli płyn wydostający się ze składowiska, może skazić wodę gruntową, czyniąc ją niezdadną do spożycia przez ludzi. Odpady ulegające biodegradacji, obejmujące odpady zielone, kuchenne i żywność mogą wytwarzać metan – gaz, którego potencjał cieplarniany jest 25 razy większy niż dwutlenku węgla, i który przyczynia się w znacznym stopniu do zmian klimatu. Gaz składowiskowy odpowiada za ponad 2 proc. emisji gazów cieplarnianych w UE. W dyrektywie w sprawie odpadów ustanowiono rygorystyczne wymogi dotyczące odcieku i emisji gazu składowiskowego.

³ Dyrektywa Rady 1999/31/WE w sprawie składowania odpadów

- **Cele dotyczące zmniejszenia składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji**

Od 16 lipca br. państwa członkowskie muszą również zmniejszyć o 50 proc. w porównaniu z poziomem z 1995 r. ilość składowanych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji. Oznacza to przejście na bardziej ekologiczne sposoby gospodarowania odpadami, takie jak kompostowanie lub spalanie z odzyskiem energii. Komisja zwróciła się do państw członkowskich o informacje służące weryfikacji zgodności z tym celem. Następny ważny etap nastąpi w 2016 r., kiedy to wymagany poziom zmniejszenia zostanie podniesiony do 65 proc. poziomu z 1995 r.

Odpady ulegające biodegradacji stanowią około 40 proc. odpadów komunalnych w całej Europie. W poszerzonej Unii Europejskiej odpady komunalne w dalszym ciągu najczęściej trafiają na składowiska. Potencjalne negatywne oddziaływanie na środowisko tej metody usuwania odpadów jest dobrze znane. W grudniu 2008 r. Komisja opublikowała zieloną księgę, rozważając potrzebę nowych przepisów, które mogłyby przyczynić się do ograniczenia ilości składowanych bioodpadów poprzez poddawanie ich recyklingowi i operacjom odzysku energii.

Szereg państw członkowskich, które w 1995 r. składowały znaczną część swoich odpadów (składowanie ponad 80 proc. odpadów komunalnych), uzyskało czteroletnie przedłużenie terminu dostosowania, znane jako wyłączenie. Muszą one osiągnąć do 2010 r. 25-procentową redukcję, a następnie do 2013 r. osiągnąć 50-procentowy cel. Dotyczy to następujących państw członkowskich: Bułgaria, Cypr, Republika Czeska, Estonia, Grecja, Irlandia, Łotwa, Litwa, Malta, Polska, Portugalia, Rumunia, Słowacja i Wielka Brytania.

- **Blizsze informacje można znaleźć na stronach internetowych:**

http://ec.europa.eu/environment/waste/landfill_index.htm

16. OCHRONA ŚRODOWISKA - Przeważająca większość Europejczyków zwraca uwagę na wpływ kupowanych przez siebie produktów na środowisko

Z opublikowanego w dniu 29 lipca br. sondażu Eurobarometru wynika, iż czterech Europejczyków na pięciu zwraca uwagę na wpływ kupowanych przez siebie produktów na środowisko. Największą troskę o środowisko odnotowano w Grecji, gdzie ponad 90 % ankietowanych stwierdziło, że oddziaływanie danego produktu na środowisko ma istotny wpływ na ich decyzje dotyczące zakupów. Ten sam sondaż informuje, że Europejczycy są równomiernie podzieleni w kwestii wiarygodności zapewnień producentów, co do ekologiczności ich produktów, podczas gdy prawie połowa respondentów sądzi, że najlepszym sposobem na promowanie produktów ekologicznych są podatki: wyższe od produktów niszczących środowisko, a niższe od produktów środowisku przyjaznych. Wyrażono również silne poparcie dla idei przyznania sprzedawcom detalicznym roli w promowaniu produktów przyjaznych środowisku i obowiązkowego umieszczania na etykietach produktów informacji o produkcji dodanej CO₂.

Komisarz UE ds. środowiska **Stavros Dimas** oświadczył: „Walkę ze zmianami klimatu należy prowadzić na wszystkich frontach, przy udziale wszystkich. Nie leży ona wyłącznie w gestii przedsiębiorstw i rządów, uczestniczyć w niej muszą również konsumenci. Kupując przyjazne środowisku i neutralne z punktu widzenia zmian klimatu produkty klienci indywidualni

wysyłają właściwy sygnał producentom, którzy z kolei, w odpowiedzi, wytwarzają produkty bardziej przyjazne środowisku.”

- **Wpływ produktów na środowisko uznany za istotny**

W opublikowanym sondażu Eurobarometru na temat nastawienia Europejczyków wobec zrównoważonej konsumpcji i produkcji przeważająca większość respondentów (83 %) zadeklarowała, że oddziaływanie danego produktu na środowisko ma istotny wpływ na ich decyzje dotyczące zakupów. Najbardziej skłonni do tego by brać pod uwagę wpływ na środowisko kupowanych produktów byli Grecy (92 % pozytywnych odpowiedzi), a najmniej Czesi (62 %).

- **Podzielone zdania w kwestii wiarygodności zapewnień przedsiębiorstw co do ekologiczności ich produktów**

Ankietowani Europejczycy byli równomiernie podzieleni w kwestii wiarygodności zapewnień producentów co do ekologiczności ich produktów: 49 % respondentów wierzyło zapewnieniom producentów, podczas gdy 48 % nie dawało im wiary. Zapewnieniom producentów w największym stopniu ufali Holendrzy (78 %), a w najmniejszym Bułgarzy (26 %).

- **Wyższe podatki od produktów niszczących środowisko, a niższe od produktów środowisku przyjaznych**

Okolo 46 % obywateli UE sądzi, że najlepszym sposobem na promowanie produktów przyjaznych środowisku byłoby zwiększenie podatków pobieranych od produktów niszczących środowisko i zmniejszenie podatków pobieranych od produktów środowisku przyjaznych. Największymi zwolennikami tego rodzaju dwupoziomowego systemu opodatkowania byli Brytyjczycy. Znacznie mniejszy entuzjazm w tej kwestii wykazali Maltańczycy (28 % pozytywnych odpowiedzi), preferujący w zamian, by obniżone zostały wyłącznie podatki od produktów przyjaznych środowisku.

- **Istotna rola sprzedawców detalicznych w promowaniu produktów przyjaznych środowisku**

Osoby ankietowane opowiedziały się zdecydowanie za tym, by sprzedawcy detaliczni promowali produkty przyjazne środowisku. Okolo połowa obywateli UE (49 %) była zadania, że sprzedawcy powinni zwiększyć widoczność tego typu produktów na swoich półkach lub poświęcić im w swoich sklepach „zielony kącik”. Jedna trzecia (31 %) Europejczyków stwierdziła, że najlepszym sposobem promowania produktów ekologicznych przez sprzedawców detalicznych jest udostępnianie konsumentom większej ilości informacji na ten temat.

- **Silne poparcie dla oznakowania informującego o śladzie węglowym pozostawianym przez produkt**

Chociaż to, że ekoetykiety odgrywają istotną rolę w ich decyzjach dotyczących zakupów przyznała nieco mniej niż połowa Europejczyków, a jedynie jeden na dziesięciu ankietowanych stwierdził, że na etykietach ekologicznych powinna widnieć informacja o całkowitej ilości emisji gazów cieplarnianych powodowanych przez dany produkt, okolo 72 % obywateli UE było zdania, że oznakowanie informujące o śladzie węglowym pozostawianym przez dany

produkt powinno być w przyszłości obowiązkowe. Nastawienie do tego tematu było różne w poszczególnych państwach członkowskich. Najmniej zwolenników tego typu oznakowania odnotowano w Czechach (47 %), podczas gdy Grecy wyrazili dla tej idei gorące, 90 % poparcie.

Oznakowanie dotyczące śladu węglowego pozostawianego przez produkt informowałoby o całkowitej ilości gazów cieplarnianych, w tym dwutlenku węgla, emitowanych w trakcie cyklu życia produktu, od momentu wyprodukowania do jego usunięcia. Na dzień dzisiejszy nie istnieje tego typu program obejmujący całą Europę, lecz w grudniu 2008 r. ministrowie Rady ds. Środowiska naturalnego wezwali Komisję do zbadania możliwości wprowadzenia oznakowania informującego o śladzie węglowym.

- **Kontekst: Unijny Plan działania na rzecz zrównoważonej konsumpcji i produkcji**

W lipcu 2008 r. Komisja przedstawiła plan działania obejmujący serię wniosków w sprawie zrównoważonej konsumpcji i produkcji, który przyczyni się do poprawy efektywności środowiskowej produktów i zwiększenia popytu na bardziej zrównoważone dobra i technologie produkcyjne. Zachęca ona również przemysł UE do korzystania z możliwości innowacji.

- **Dodatkowe informacje**

Dodatkowe informacje uzyskać można na stronach internetowych poświęconych zrównoważonej konsumpcji i produkcji:

http://ec.europa.eu/environment/eussd/escp_en.htm

17. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ - Komisja podsumowuje postępy w zakresie zrównoważonego rozwoju

Mimo, że Unia Europejska stara się włączyć zrównoważony rozwój do swoich polityk, to w wielu dziedzinach utrzymują się tendencje sprzeczne z założeniami takiego rozwoju - wynika z podsumowania Komisji Europejskiej.

W ostatnich latach UE włączyła zrównoważony rozwój do wielu dziedzin swojej polityki. W szczególności UE przyjęła wiodącą rolę w walce ze zmianami klimatu i propagowaniu gospodarki niskoemisyjnej. Jednocześnie należy zintensyfikować te wysiłki, ponieważ w wielu obszarach UE utrzymują się tendencje sprzeczne ze zrównoważonym rozwojem. Po trzech latach wprowadzania w życie strategii zrównoważonego rozwoju UE Komisja podjęła się podsumowania rozwoju sytuacji na poziomie UE i rozpoczęła rozważania na temat wdrażania tej strategii w przyszłości.

Przewodniczący Komisji **José Manuel Barroso** powiedział: „Poczyniliśmy istotne postępy w zakresie włączania kwestii zrównoważonego rozwoju do różnych dziedzin polityki UE. Niniejszy przegląd uwidacznia postępy, których dokonaliśmy w ciągu ostatnich trzech lat, oraz określa dziedziny, w których konieczne jest podjęcie dalszych prac. Obecny kryzys gospodarczy stwarza wyjątkową możliwość stworzenia nowej zrównoważonej gospodarki dzięki inteligentnemu ekologicznemu rozwojowi. Mam nadzieję, że ten przegląd będzie stymulować debatę nad najlepszymi rozwiązaniami w takich dziedzinach jak zużycie energii w transporcie, ograniczanie różnorodności biologicznej i degradacja naszego ekosystemu.”

Przegląd potwierdza, że we wszystkich siedmiu priorytetowych obszarach objętych strategią poczyniono znaczne postępy w zakresie polityki UE. Przykłady obejmują unijny pakiet klimatyczno-energetyczny z grudnia 2008 r., działania na rzecz ekologizacji transportu i bardziej inteligentnych systemów transportu, poprawę efektywności energetycznej budynków, zmiany projektowania ekologicznego i dyrektywę w sprawie oznakowania ekologicznego, tworzenie ram zintegrowanej polityki morskiej oraz strategii ochrony zdrowia w UE, prace w zakresie migracji oraz walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Ponadto poczyniono postępy w pracach nad przekrojowymi obszarami edukacji, badań naukowych i finansowania. Niezrównoważone trendy utrzymują się jednak w wielu dziedzinach. Na przykład zapotrzebowanie na zasoby naturalne rośnie, różnorodność biologiczna jest zagrożona, a zużycie energii w transporcie wciąż wzrasta.

Obecny kryzys gospodarczy i finansowy pokazał, że zrównoważony rozwój ma także zasadnicze znaczenie dla naszych systemów finansowych i gospodarki jako całości. Środki wspierania gospodarki realnej i zmniejszenia społecznych skutków obecnego kryzysu muszą być zgodne z długoterminowymi celami w zakresie zrównoważonego rozwoju oraz strategią ekologicznego i inteligentnego wzrostu.

Przegląd wzywa do refleksji na temat przyszłości strategii zrównoważonego rozwoju UE. Większe dostosowanie do strategii lizbońskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia oraz innych przekrojowych strategii UE, dalsze udoskonalenie strategii i jej lepsze monitorowanie i koordynacja są przykładami zagadnień, które mogłyby być przedmiotem rozważań.

Sprawozdanie przyjęte w dniu dzisiejszym umożliwi Radzie Europejskiej przegląd priorytetów i zapewnienie kierunków przyszłego rozwoju strategii na następnym posiedzeniu Rady w grudniu. Sprawozdanie zostanie uzupełnione przez sprawozdanie monitorujące na temat zrównoważonego rozwoju (przygotowywane przez Eurostat co dwa lata), które zostanie opublikowane pod koniec 2009 roku.

- **Kontekst**

Odnowiona strategia zrównoważonego rozwoju UE, przyjęta w czerwcu 2006, przedstawia siedem głównych wyzwań: zmiany klimatu i czysta energia; transport zorganizowany z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju, zrównoważona konsumpcja i produkcja; ochrona zasobów naturalnych i gospodarowanie nimi; zdrowie publiczne; integracja społeczna, demografia i migracja oraz ubóstwo na świecie. W grudniu 2007 r. Rada Europejska zwróciła się do Komisji o przedłożenie do czerwca 2009 r. drugiego sprawozdania z postępów w zakresie realizacji strategii zrównoważonego rozwoju UE. Omawiany przegląd stanowi odpowiedź na prośbę Rady Europejskiej.

Sprawozdanie znajduje się na stronie:

http://ec.europa.eu/sustainable/docs/com_2009_400_en.pdf

18. SPRAWY KONSUMENTÓW - System klasyfikacji skarg na poziomie UE umożliwi władzom publicznym szybsze reagowanie na niedoskonałości rynków

Komisja Europejska ujawniła zarys europejskiego projektu klasyfikacji i przekazywania skarg konsumentów, zachęcając do zgłaszania uwag na temat tej propozycji. Liczba składanych

przez konsumentów skarg jest głównym wskaźnikiem stanu rynków. Około połowa europejskich konsumentów, którzy nie są zadowoleni ze sposobu rozpatrzenia ich skargi przez przedsiębiorcę, zwraca się o pomoc do strony trzeciej, takiej jak organizacja konsumencka lub organ nadzorujący. W Europie istnieje 700 organizacji zajmujących się skargami, z których większość stosuje swój własny system klasyfikacji, co znacznie utrudnia jakiegokolwiek podsumowanie, nawet na szczeblu krajowym. Głównym celem dzisiejszej propozycji jest zapewnienie organizacjom, które przyjmują skargi konsumentów w poszczególnych państwach UE, możliwości stosowania porównywalnej metody klasyfikacji a następnie przekazywania danych Komisji. Analiza danych z całej UE będzie skutecznym sposobem oceny tego, jak różne sektory i rynki krajowe funkcjonują z punktu widzenia konsumentów, oraz umożliwi organom na szczeblu krajowym i europejskim szybsze i bardziej skuteczne reagowanie na niedoskonałości rynków w zakresie ochrony konsumentów. Po zebraniu i przeanalizowaniu informacji zwrotnych z tej konsultacji Komisja zaleci ostateczną wersję metodologii. Stosowanie klasyfikacji skarg przez organizacje będzie dobrowolne.

Meglana Kunewa, komisarz UE ds. konsumentów, powiedziała: „Gdy konsument decyduje się już na złożenie skargi i związany z tym stres i wysiłek, oznacza to zazwyczaj, że sprawa jest poważna. A prawdziwy zalew podobnych skarg może oznaczać, że rynek nie spełnia oczekiwań konsumentów.” Komisarz dodała: „Metoda, którą dziś proponujemy, ma za zadanie sprawić, iż głos niezadowolonych konsumentów zostanie usłyszany wyraźnie i wystarczająco wcześnie zarówno w stolicach ich państw, jak i w Brukseli.”

- **Metoda:**

Projekt przedstawiony dziś przez Komisję proponuje ustandaryzowany sposób gromadzenia skarg przy pomocy wspólnej sieci kryteriów do klasyfikacji przypadków. Kryteria te obejmują na przykład metodę sprzedaży (np. sklep lub zakup online), rodzaj podmiotu gospodarczego (np. supermarket lub stacja benzynowa) oraz kategorię produktu (np. towary elektroniczne lub ubezpieczenie na życie). Jest on przeznaczony do stosowania przez strony trzecie zbierające skargi, takie jak: krajowe organy ochrony konsumentów, organizacje konsumenckie, rzecznicy praw konsumenta, komisje ds. zażaleń lub organy nadzorujące. Organizacje te będą mogły same decydować o przyjęciu tego systemu klasyfikacji i przekazywaniu danych Komisji. Komisja upubliczni te dane przy pomocy tablicy wyników dla rynków konsumenckich.

W 2008 r. Komisja zapytała zainteresowane podmioty o ich opinie na temat pomysłu stworzenia klasyfikacji zharmonizowanej na poziomie UE. 80% respondentów go poparło. Na tej podstawie Komisja poprosiła grupę ekspertów reprezentujących organizacje zbierające skargi o pomoc w stworzeniu projektu, który został dziś przedstawiony.

- **Dlaczego skargi konsumentów są ważne?**

W okresie między lutym 2007 a lutym 2008 r. około 78 milionów obywateli UE skierowało formalną skargę do przedsiębiorcy. Dodatkowe 30 milionów osób nie złożyło skargi, choć miało do tego powody. Połowa osób, które złożyły formalną skargę, nie była usatysfakcjonowana sposobem jej rozpatrzenia. Spośród osób, które nadal były niezadowolone, połowa (około 20 milionów osób) zwróciła się o pomoc do organizacji zewnętrznej⁴. Skarga konsumencka jest faktem i może świadczyć o systemowym problemie na danym rynku. Skargi

⁴ Eurobarometr 69.1

są – obok zadowolenia konsumentów, cen, możliwości zmiany dostawców i bezpieczeństwa – jednym z pięciu głównych wskaźników stosowanych w tablicy wyników dla rynków konsumenckich przy obliczaniu, jak rynki funkcjonują z punktu widzenia konsumentów.

- **Po co nam jednolita koncepcja na poziomie UE?**

Z przeprowadzonego przez Komisję badania wynika, że istnieje ponad 700 organizacji zewnętrznych gromadzących skargi konsumentów w Europie. Niektóre z nich mają zaawansowane i szczegółowe systemy sprawozdawczości. Każda z nich inaczej jednak klasyfikuje skargi. Niektóre organizacje używają na przykład kategorii odzwierciedlających kategorie z tzw. żółtych stron, podczas gdy inne przyjmują jako podstawę rozdziały prawodawstwa krajowego.

Dlatego właśnie to cenne źródło informacji pozostaje w znacznym stopniu niewykorzystane. Dokonywanie porównań jest często trudne nawet na szczeblu krajowym, a tym bardziej na europejskim, mimo że towary i usługi dostępne w UE są podobne, a duża ich ilość jest obecnie oferowana w obrocie transgranicznym. Fragmentacja danych spowalnia reakcję krajowych i europejskich organów, które są odpowiedzialne za wyznaczanie kierunków polityki, na problemy napotymane przez konsumentów na poszczególnych rynkach.

- **Kto odniesie korzyści?**

Największe korzyści odniosą europejscy konsumenci, ponieważ krajowe i europejskie organy odpowiedzialne za wyznaczanie kierunków polityki będą potrzebowały mniej czasu, aby reagować na codzienne problemy konsumentów. Krajowe władze i organy nadzorujące powinny być w stanie lepiej reagować na pojawiające się tendencje dzięki bardziej kompletnemu obrazowi własnych rynków i łatwiejszemu porównywaniu ich z sytuacją w innych krajach. Osoby odpowiedzialne za wyznaczanie kierunków polityki europejskiej będą mogły rzeczowo porównać dane dotyczące skarg w UE z innymi głównymi wskaźnikami rynkowymi, takimi jak ceny lub możliwość zmiany dostawcy. Wiele pozarządowych organizacji konsumenckich, którym obecnie brakuje środków na stworzenie własnych systemów i na wpływanie na politykę ochrony konsumentów na wyższym szczeblu, również odniesie korzyści z udostępnienia standardowej metody i porównywalnych danych.

19. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE - UE udostępnia nowe pasmo dla nowych i szybszych usług telefonii komórkowej

Europa poczyniła właśnie ważny krok w kierunku nowej generacji usług telefonii komórkowej. Rada UE, idąc w ślady Parlamentu Europejskiego, zatwierdziła wniosek Komisji Europejskiej dotyczący aktualizacji przepisów europejskich – dyrektywy znanej jako dyrektywa GSM – w zakresie wykorzystania widma radiowego niezbędnego dla usług telefonii komórkowej. Dyrektywa GSM z 1987 r. rezerwuje część pasma 900 MHz na wyłączny użytek technologii dostępu GSM (Global System for Mobile lub pierwotnie Groupe Spécial Mobile), takich jak telefonia komórkowa. Po wprowadzeniu zmian dyrektywa ta umożliwi obecnie wykorzystanie pasma częstotliwości 900 MHz w celu świadczenia szybszych usług o zasięgu europejskim, takich jak bezprzewodowy internet, zapewniając jednocześnie ciągłość usług GSM. Ten nowy, elastyczny model sprzyja zwiększeniu konkurencji na europejskim rynku telekomunikacyjnym i przyczynia się do szybszego i powszechniejszego rozwoju bezprzewodowych usług szerokopasmowych, będących jednym z kluczowych czynników stymulujących ożywienie gospodarcze. Reforma dyrektywy GSM ma

przynieść branży oszczędności sięgające nawet 1,6 mld EUR. Oczekuje się, że nowa dyrektywa wejdzie w życie w październiku tego roku. Komisja zaproponowała zreformowanie dyrektywy GSM wraz ze zmianą przepisów obowiązujących na unijnym rynku telekomunikacyjnym. Zmieniona dyrektywa GSM jest pierwszą z szeregu istotnych dyrektyw w sektorze telekomunikacyjnym, będących obecnie przedmiotem negocjacji, która dzięki aprobachie Parlamentu i Rady służy wzmocnieniu branży bezprzewodowej.

„Standard GSM narodził się w Europie i jest przykładem udanej inicjatywy. Zmieniając dyrektywę GSM, UE utorowała drogę dla nowej generacji usług i technologii, w dziedzinie których Europa może stać się światowym liderem” twierdzi **Viviane Reding**, unijna komisarz odpowiedzialna za sektor telekomunikacji. „Chciałabym podziękować Parlamentowi Europejskiemu i Radzie UE za to, że umożliwili przeprowadzenie tych zmian, szybko dochodząc do porozumienia w sprawie reformy przepisów o tak dużym znaczeniu dla sektora telekomunikacyjnego. Reforma ta doprowadzi do usunięcia barier, które do tej pory uniemożliwiały operatorom uruchomienie nowych technologii w ramach pasm GSM i rozwój szybkich mobilnych usług szerokopasmowych. Ma ona stanowić silny impuls dla europejskiej branży bezprzewodowej i wspomóc rozwój cyfrowej Europy”.

W listopadzie 2008 r. Komisja Europejska przedstawiła wniosek proponujący udostępnienie fal radiowych zarezerwowanych dla telefonii komórkowej innym, bardziej zaawansowanym technologiom, począwszy od technologii szerokopasmowej telefonii 3G (Universal Mobile Telecommunications System, UMTS). Wniosek ten został przyjęty przez Parlament Europejski w maju, otrzymując 578 głosów.

Dzięki udzielonemu w dniu 28 lipca br. ostatecznemu poparciu wniosku przez 27 unijnych Ministrów ds. Telekomunikacji, zreformowana dyrektywa może wejść w życie. Nowe przepisy ułatwiają także zmianę przeznaczenia widma w paśmie częstotliwości 900 MHz, tak aby umożliwić uruchomienie jeszcze nowszej, czwartej generacji szybkich technologii szerokopasmowych. Nie dość, że telefony komórkowe będą nadal funkcjonować bez zarzutu, to dodatkowo konsumenci będą mogli korzystać z nowych technologii umożliwiających dostęp do szybkich usług szerokopasmowych. Zreformowana dyrektywa będzie miała również pozytywne skutki ekonomiczne dla sektora telekomunikacji i przyczyni się do promocji nowych usług bezprzewodowych dzięki obniżeniu kosztów utrzymania sieci, będącemu wynikiem korzystania z niższych pasm częstotliwości. Dzięki temu na jednej ogólnoeuropejskiej sieci branża telekomunikacyjna zaoszczędzi nawet 1,6 mld EUR kosztów kapitałowych.

- **Historia**

Dyrektywa GSM z 1987 r. zarezerwowała określone częstotliwości radiowe (w paśmie 900 MHz) dla usług GSM. Wymagała ona jednak uaktualnienia, tak aby umożliwić korzystanie z tego pasma widma radiowego również kolejnej, bardziej zaawansowanej generacji technologii bezprzewodowych. W odpowiedzi na wzrastające tempo zmian technologicznych w listopadzie 2008 r. Komisja przedstawiła wniosek w sprawie zmian do dyrektywy, chcąc umożliwić korzystanie z częstotliwości 900 MHz nie tylko technologii GSM, ale także nowym technologiom. Pasma 900 MHz otwarte zostanie dla innych systemów w momencie stworzenia technicznych możliwości wspólnego korzystania z pasma. Pierwszym z dopuszczonych systemów będzie UMTS, którego kompatybilności już dowiedziono. W swoim przemówieniu „Cyfrowa Europa motorem ożywienia gospodarczego” z dnia 9 lipca, Viviane Reding, unijna komisarz odpowiedzialna za sektor telekomunikacji, przedstawiła

„Cyfrowy Program dla Europy”, w ramach którego jednym z pierwszych praktycznych posunięć miało być szybkie osiągnięcie porozumienia w zakresie reformy dyrektywy GSM.

- **Kolejne kroki**

Zmieniona dyrektywa zostanie podpisana przez przewodniczących Parlamentu Europejskiego i Rady Ministrów we wrześniu, a następnie opublikowana w Dzienniku Urzędowym UE. Jednocześnie Komisja przyjmie decyzję, która wejdzie w życie tego samego dnia co zmieniona dyrektywa, ustanawiając środki techniczne umożliwiające, zgodnie z dyrektywą, wspólne korzystanie z pasma GSM przez systemy GSM (telefony komórkowe 2G) i UMTS (telefony 3G, które oprócz zwyczajnych usług telefonii oferują także szybki bezprzewodowy internet). Decyzja ta opierać się będzie na unijnej decyzji o widmie radiowym, która ustanawia mechanizm przyjmowania zasad harmonizacji technicznej w oparciu o informacje uzyskane od krajowych specjalistów ds. częstotliwości radiowej. Przewiduje ona możliwość wprowadzania zmian, tak aby uwzględnić użytkowe parametry techniczne innych systemów nie będących systemami GSM, których kompatybilność może zostać ustalona na późniejszym etapie. Następnie krajowe organy będą miały sześć miesięcy na transpozycję dyrektywy i wdrożenie decyzji, tak aby skutecznie udostępnić częstotliwości pasma GSM dla technologii 3G.

20. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE - Jak przekształcić dywidendę cyfrową w korzyści dla konsumentów oraz wzrost gospodarczy w Europie o wartości sięgającej 50 mld euro

Przejście z telewizji analogowej na cyfrową w Europie zwolni częstotliwości radiowe, które będą mogły być wykorzystane do świadczenia nowych usług. UE jest dobrze przygotowana do wykorzystania tej „dywidendy cyfrowej”: Niemcy, Finlandia, Luksemburg, Szwecja, Niderlandy, Belgia (Flandria) i duże regiony w Austrii wyłączyły już naziemny sygnał telewizyjny nadawany w systemie analogowym, natomiast pozostałe kraje UE zrobią to do 2012 r. W dniu 12 czerwca Stany Zjednoczone również przeszły na cyfrowe nadawanie sygnału telewizyjnego. Pełne wykorzystanie możliwości uzyskanych dzięki przejściu na nadawanie cyfrowe jest jednym z priorytetów polityki UE w dziedzinie telekomunikacji, ponieważ zwolnione widmo radiowe będzie można wykorzystać w celu usprawnienia systemów telekomunikacyjnych i ułatwienia dostępu do treści audiowizualnych. Efektywne zagospodarowanie zwolnionego widma przyniesie również korzyści wynikające ze skali przedsięwzięcia oraz podniesie konkurencyjność UE zwiększając innowacje w dziedzinie sprzętu i usług bezprzewodowych oraz ułatwiając dostęp do szerokopasmowej telefonii komórkowej. W dniu dzisiejszym Komisja zainicjowała konsultacje mające na celu określenie tego, jak lepiej współpracować na szczeblu UE z myślą o maksymalnym wykorzystaniu tej niepowtarzalnej możliwości. Konsultacje potrwać do dnia 4 września br.

„Dywidenda cyfrowa pojawiła się w krytycznym momencie, kiedy chcemy podłączyć wszystkie części Europy to szybkich łączy szerokopasmowych, zapewnić wysokiej jakości działalność nadawczą oraz zaoferować konsumentom w przyszłości większy wybór usług bezprzewodowych” – powiedziała **Viviane Reding**, komisarz UE ds. społeczeństwa informacyjnego i mediów. „Europie uda się to wszystko osiągnąć jeżeli przyjmie skoordynowane podejście w zakresie jak najbardziej efektywnego wykorzystania widma radiowego. W zależności od tego, jakie podejmiemy działania, wartość potencjalnych korzyści wynikających z dywidendy cyfrowej może wzrosnąć o wiele miliardów euro. Zanim przedstawimy nasze ostateczne propozycje, chcemy dowiedzieć się, co na temat tych działań

sądzi społeczeństwo oraz nadawcy, operatorzy telefonii komórkowej i inne podmioty działające na rynku.”

Zwolnione widmo radiowe umożliwi transmisję danych na dalekie odległości i ponad granicami, tak więc decyzje podjęte w tej dziedzinie w jednym państwie członkowskim będą mieć wpływ na obszary oddalone od tego państwa nawet o kilkaset kilometrów. Bez koordynacji nie będzie możliwe w pełni efektywne wykorzystanie tego cennego zasobu, a część usług może być niedostępna w niektórych częściach Europy lub w częściach niektórych państw. Większość potencjalnych zastosowań dywidendy cyfrowej będzie mieć miejsce w dziedzinie usług masowych, obejmujących zarówno telewizję, jak i szerokopasmową telefonię komórkową. Zapewnienie tego, by dane urządzenia funkcjonowały w całej UE w tych samych częstotliwościach, może potencjalnie przynieść ogromne korzyści gospodarcze. Taka sytuacja przyniesie producentom urządzeń oszczędności wynikające ze skali oraz obniży ceny, a to z kolei będzie stymulować popyt i zwiększy dostępność tych usług.

Sprawna koordynacja na szczeblu europejskim od chwili obecnej do roku 2015 może zwiększyć wartość potencjalnych korzyści dla gospodarki wynikających z dywidendy cyfrowej o dodatkowe 20-50 mld euro. W perspektywie długoterminowej dalsza koordynacja na szczeblu UE po roku 2015 może przynieść dodatkowe 30 mld euro.

Z uwagi na fakt, że do 2012 r. telewizja cyfrowa całkowicie zastąpi telewizję nadawaną w systemie analogowym oraz że państwa członkowskie chcą szybko wykorzystać potencjał rozwiązań bezprzewodowych w celu osiągnięcia pełnego dostępu do sieci szerokopasmowych, państwa UE już teraz chcą w szybkim tempie uzgodnić wspólne podejście. Komisja proponuje przyjęcie unijnej mapy drogowej w postaci pakietu wspólnych skoordynowanych działań przedstawionych w ramach zainicjowanych w dniu dzisiejszym konsultacji. Aby zapewnić organom regulacyjnym i branży jasne i przewidywalne uregulowania prawne dotyczące optymalnego wykorzystania dywidendy cyfrowej, Komisja rozważa również możliwość zharmonizowania pasma 800 MHz, które byłoby odpowiednie zwłaszcza dla usług nowej generacji w zakresie szerokopasmowej telefonii komórkowej.

W unijnej mapie drogowej przedstawione będą korzyści płynące z koordynacji widma wprowadzonej przy jednoczesnym umożliwieniu państwom członkowskim rozwiązywania problemów na szczeblu lokalnym i krajowym, na przykład w dziedzinie usług nadawczych. Mapie drogowa zapewni również – w większym stopniu niż mogłyby to osiągnąć poszczególne państwa członkowskie – szerszą dostępność widma radiowego oraz umożliwi świadczenie bardziej konkurencyjnych cenowo usług o charakterze interoperacyjnym. Komisja przedstawi ostateczną wersję wniosku zaraz po zakończeniu konsultacji publicznych.

- **Przebieg procedury**

Sygnal telewizji analogowej zawsze zajmował dużą część widma radiowego, ale z uwagi na fakt, iż telewizja cyfrowa wykorzystuje widmo w znacznie efektywniejszy sposób, jego spora część może obecnie zostać wykorzystana do nowych zastosowań. Dywidenda cyfrowa uzyskana dzięki przejściu na nadawanie cyfrowe jest bardzo atrakcyjna, ponieważ sygnały w tym zakresie mają bardzo daleki zasięg, zaś urządzenia cyfrowe mogą być z łatwością użytkowane w pomieszczeniach zamkniętych. W rezultacie oprócz nadawców telewizyjnych istnieje wielu innych potencjalnych kandydatów zainteresowanych dostępem do tej części widma radiowego.

W listopadzie 2007 r. Komisja opublikowała komunikat, w którym przedstawiono potrzebę odpowiedniej koordynacji zarządzania widmem na szczeblu UE oraz możliwe rozwiązania tej kwestii. Rozpoczęte konsultacje stanowią kontynuację procesu zainicjowanego tym komunikatem i są wynikiem dyskusji z krajowymi organami regulacyjnymi i zainteresowanymi podmiotami oraz prowadzonych obecnie badań społeczno-gospodarczych poświęconych potencjalnym skutkom różnych sposobów wykorzystania dywidendy cyfrowej.

Rozpoczęte konsultacje w sprawie dywidendy cyfrowej:

http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecom/radio_spectrum/topics/reorg/pubcons_dgdiv_200907/index_en.htm

Informacje od państw członkowskich na temat przechodzenia na nadawanie cyfrowe:

http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecom/current/broadcasting/switchover/national_plans/index_en.htm

Komunikat Komisji w sprawie dywidendy cyfrowej:

<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2007:0700:FIN:PL:HTML>

Komunikat Komisji w sprawie przyspieszenia przejścia z nadawania analogowego na nadawanie cyfrowe:

http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52005DC0204:EN:NOT_SPEECH/09/336

21. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE - Koniec zawyżania opłat roamingowych: dzięki UE od 1 lipca spadają koszty wysyłania wiadomości tekstowych, wykonywania połączeń i przeglądania stron internetowych za granicą

Od 1 lipca br. wysłanie wiadomości tekstowej z zagranicy na obszarze UE kosztuje maksymalnie 0,11 euro, niemal trzy razy taniej w stosunku do poprzedniej średniej unijnej wynoszącej 0,28 euro (bez VAT). Połączenie z zagranicą wykonane w innym państwie UE nie może kosztować więcej niż 0,43 euro za minutę, a połączenie odebrane – nie więcej niż 0,19 euro. Od dziś, za połączenia w roamingu, opłaty będą naliczane sekundowo, a nie minutowo, po pierwszych trzydziestu sekundach za rozmowy wychodzące, a od pierwszej sekundy za rozmowy przychodzące. Zarówno urlopowicze, jak i osoby przebywające zagranicą służbowo mogą również przeglądać strony internetowe, pobierać filmy i wysyłać zdjęcia za pomocą telefonu komórkowego bez obawy, że doznają szoku przy otwieraniu rachunku za telefon, gdyż hurtowa opłata za megabajt pobieranych danych wynosi teraz 1 euro. Oczekuje się, że dzięki tym środkom opłaty roamingowe dla konsumentów w UE zmaleją o dalsze 60% i zwiększy się wykorzystanie telefonii komórkowej. UE pierwszy raz zajęła się tą sprawą w 2007 r., redukując koszt rozmów w roamingu o 70%.

„Od dziś wszyscy Europejczycy dzwoniący lub wysyłający SMS-y z telefonów komórkowych mogą przekonać się, jak działa jednolity rynek bez granic. Dzięki zdecydowanym działaniom Komisji Europejskiej, Parlamentu Europejskiego i wszystkich 27 państw członkowskich skończy się zawyżanie opłat roamingowych”, powiedziała komisarz UE ds. społeczeństwa informacyjnego i mediów **Viviane Reding**. „Spodziewam się, że dzięki nowym unijnym przepisom dotyczącym roamingu przeglądanie stron internetowych w telefonie komórkowym za granicą na obszarze UE będzie dużo tańsze. Obecnie przepisy unijne ograniczają się do zmniejszenia opłat w rozliczeniach między operatorami. Zwracam się do przedstawicieli branży telefonii komórkowej, by niezwłocznie przenieśli te oszczędności na klientów przesyłających dane w roamingu. Komisja i krajowe organy regulacyjne będą uważnie przyglądać się opłatom

za przesyłanie danych w roamingu i w przyszłym roku ocenią, czy rynek międzynarodowych usług roamingowych w końcu staje się konkurencyjny”.

Nowe, obowiązujące od dziś unijne przepisy dotyczące roamingu:

- Ograniczają cenę, jaką konsument płaci za wysłanie wiadomości tekstowej z zagranicy do 0,11 euro (bez VAT), w porównaniu z obecną średnią 0,28 euro.
- Jeszcze bardziej obniżają wysokość opłat za połączenia telefonii komórkowej w roamingu. Z dniem dzisiejszym pułapy te wynoszą 0,43 euro za połączenia wykonywane z zagranicy i 0,19 euro za połączenia otrzymywane za granicą, przy czym spadną do poziomu odpowiednio 0,39 euro i 0,15 euro od 1 lipca 2010 r., a następnie do 0,35 euro i 0,11 euro od 1 lipca 2011 r. (opłaty za minutę, bez VAT). Do wczoraj maksymalna opłata wynosiła 0,46 euro za połączenia wykonywane z zagranicy i 0,22 euro za połączenia otrzymywane za granicą. Latem 2005 r., zanim UE podjęła działania, połączenie wykonywane z zagranicy na obszarze UE mogło kosztować około 1,70 euro w przypadku konsumenta z Niemiec przebywającego w Austrii, 1,47 euro w przypadku Brytyjczyka dzwoniącego z Włoch i 2,50 euro w przypadku obywatela Belgii telefonującego z Cypru).
- Wprowadzają naliczanie sekundowe opłat po 30 sekundach połączenia wykonywanego za granicą i od pierwszej sekundy połączenia otrzymywanego za granicą. Do tej pory konsumenci płacili nawet do 24% więcej niż wynikało to z rzeczywistego czasu połączenia wykonywanego lub otrzymywanego.
- Obniżają koszty przeglądania stron internetowych i pobierania filmów lub programów wideo za pomocą telefonu komórkowego podczas przebywania za granicą, dzięki nowemu pułapowi opłaty hurtowej na poziomie 1 euro za 1 MB pobranych danych, w porównaniu z obecną ceną hurtową wynoszącą średnio 1,68 euro za 1 MB, a niekiedy dużo więcej (nawet 6,82 euro w Irlandii, 5,30 euro w Grecji czy 5,10 euro w Estonii). Maksymalna opłata hurtowa za pobieranie danych spadnie w ciągu następnych dwóch lat: do 0,80 euro w 2010 r. i 0,50 euro w 2011 r. Konsumenci będą informowani o opłatach za transfer danych, gdyż nowe przepisy zobowiązują operatorów telefonii komórkowej do dostarczenia swoim klientom (za pomocą wiadomości tekstowej lub okienka pop-up) darmowych, dotyczących danego kraju informacji na temat opłat roamingowych w momencie, gdy wyjadą oni do innego państwa członkowskiego i skorzystają z usługi transferu danych. Nowe przepisy będą chronić konsumentów przed przyprawiającymi o ból głowy rachunkami za telefon dzięki wprowadzeniu mechanizmu odcinającego w momencie, gdy rachunek osiągnie kwotę 50 euro, chyba że konsument wybierze wyższy limit (niedawno obywatel niemiecki, który przebywając we Francji pobrał za pomocą telefonu komórkowego program telewizyjny, otrzymał rachunek na kwotę 46 tys. euro). Operatorzy mają czas na wprowadzenie tego mechanizmu odcinającego do marca 2010 r.

Nowe przepisy dotyczące roamingu, będące kontynuacją pierwszego rozporządzenia UE w sprawie roamingu, będą obowiązywać do lata 2012 r. Parlament Europejski i Rada zwróciły się do Komisji o przedstawienie sprawozdania w sprawie funkcjonowania nowych przepisów do lata 2010 r. Komisja mogłaby następnie, w razie potrzeby, zaproponować nowe przepisy do końca czerwca 2011 r.

• Kontekst

W unijnym rozporządzeniu w sprawie roamingu z 2007 r. wprowadzono pułapy, tzw. „eurotaryfy” za połączenia wykonywane i odbierane za granicą na obszarze UE. W rezultacie konsumenci korzystający za granicą z „eurotaryfy” zaoszczędzili średnio 70% w porównaniu z rokiem 2005, zanim UE podjęła działania. W 2008 r., po dokonaniu przeglądu przepisów

dotyczących roamingu, Komisja zaproponowała, by przedłużyć okres ich obowiązywania o kolejne 3 lata i dodać nowe zapisy odnośnie do wiadomości tekstowych i transferu danych. Parlament Europejski znaczną większością głosów zatwierdził nowe przepisy UE dotyczące roamingu w kwietniu 2009 r. Dnia 8 czerwca w jego ślady poszła Rada UE w składzie ministrów właściwych do spraw telekomunikacji.

Od objęcia urzędu przez obecną Komisję Europejską w 2004 r. wykorzystanie telefonii komórkowej, mierzone liczbą abonentów, wzrosło z 84,6% do 119% wszystkich obywateli UE.

Przegląd aktualnych opłat roamingowych w poszczególnych krajach UE można znaleźć na **unijnej stronie internetowej poświęconej roamingowi:**

http://ec.europa.eu/information_society/activities/roaming/index_en.htm

22. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE - UE bierze pod lupę serwisy społecznościowe

Zamieszczanie zdjęć w internetowych serwisach społecznościowych może okazać się ryzykowne, przekonują unijni specjaliści ds. ochrony danych osobowych i domagają się, by ich użytkownicy prosili innych o zgodę, zanim zamieszczą w Internecie ich zdjęcie.

W ramach działań zmierzających do ochrony danych osobowych UE zamierza przyjrzeć się serwisom internetowym, takim jak nasza-klasa.pl czy Facebook. Zdaniem specjalistów platformy te niosą ze sobą więcej niebezpieczeństw dla przeciętnego użytkownika niż się wydaje. W zasadzie bardziej niż o dane samych użytkowników chodzi w tym wypadku o rozpowszechnianie przez nich danych innych osób, bez ich wiedzy i zgody. Grupa robocza europejskich specjalistów ds. ochrony danych osobowych opublikowała w tej sprawie stanowisko, według którego „użytkownicy mogą zamieszczać zdjęcia bądź informacje o innych użytkownikach, tylko jeśli ci wyrażą na to zgodę“.

Oznacza to de facto, że jeśli ktoś chciałby zamieścić zdjęcie byłej klasy, musiałby uzyskać zgodę wszystkich kolegów i koleżanek widocznych na fotografii lub ewentualnie uczynić ich na zdjęciu nierozpoznawalnym. To prowadziłoby do absurdu i w zasadzie uniemożliwiłoby istnienie takich internetowych społeczności.

Krok ten mógłby zniszczyć całą koncepcję internetowych platform sieciowych. Gdyż obecnie nie tylko są tam zamieszczane zdjęcia bez jakiegokolwiek zgody, ale ich użytkownicy powszechnie przekazują informacje o innych użytkownikach.

Gdyby zalecenie specjalistów ds. ochrony danych stało się dyrektywą, wszystko to wkrótce stałoby się nielegalne. Chyba, że sieci społecznościowe informowałyby swoich użytkowników, na jakie ryzyko się nastawiają, gdy zamieszczają grupowe zdjęcie. Sieci musiałby też rozszerzyć swoje dotychczasowe możliwości w kwestii informowania o zamieszczeniu niezgodnych z prawem zdjęć – i to zarówno swoich członków jak i osób niezarejestrowanych.

Już w 2007 roku Agencja Unii Europejskiej ds. Bezpieczeństwa Sieci Informatycznych (ENISA) ostrzegła w swoim pierwszym raporcie na temat serwisów społecznościowych o ryzyku związanym z korzystaniem z nich. Unijna komisarz ds. społeczeństwa informacyjnego **Viviane Reding** zaproponowała operatorom serwisów specjalny kodeks postępowania, który

ma ochronić młodych użytkowników. Swoje stanowisko Reding potwierdziła w specjalnym oświadczeniu.

W lutym tego roku Komisja doprowadziła do porozumienia, w którym siedemnastu wiodących operatorów portali społecznościowych (w tym nasza-klasa.pl) zobowiązało się do podniesienia poziomu ochrony prywatności gwarantowanej na portalach społeczności internetowych, w szczególności w odniesieniu do osób nieletnich. Sygnatariusze porozumienia uznali własną odpowiedzialność w sferze bezpieczeństwa dzieci i podjęli się wspomagania i zachęcania użytkowników do zachowania większej ostrożności w odniesieniu do danych osobowych i ochrony prywatności.

Operatorzy serwisów społecznościowych zobowiązali się m.in. do wprowadzenia łatwo dostępnego przycisku "zgłoś nadużycie" i zagwarantowania domyślnego ustawienia "prywatne/poufne" w przypadku pełnych profili i list kontaktów tych użytkowników portali, którzy są zarejestrowani jako osoby, które nie ukończyły jeszcze 18 lat. Mają też zapewnić brak możliwości przeszukiwania prywatnych profili użytkowników poniżej 18. roku życia oraz stałą widoczność i dostępność opcji ochrony prywatności, tak by użytkownicy mogli łatwo sprawdzić, czy tylko ich znajomi, czy też cały świat widzi to, co umieszczają w sieci. Serwisy mają także zapobiegać korzystaniu z usług przez zbyt młodych użytkowników.

- **Co zrobić z elektronicznymi śmieciami?**

Grupa ekspertów zaleciła również, by ustalić procedury postępowania z danymi nieaktywnych użytkowników. „Osierocone konta muszą być likwidowane”, zaproponowali specjaliści. Grupa zabiega o to, by wszystkie serwisy społecznościowe podlegały pod unijną dyrektywę dotyczącą ochrony danych osobowych, nawet jeśli ich siedziba znajduje się poza europejską strefą gospodarczą. Zalecenia grupy nie są wprawdzie wiążące. Stanowią jednak sygnał, w jakim kierunku może ewoluować unijne prawodawstwo.

23. OCHRONA ZDROWIA - „Bądź zdrowy, bądź sobą”: Komisja rozpoczyna kampanię na rzecz zdrowia młodych ludzi

Celem kampanii rozpoczętej 9 lipca br. przez komisarz UE ds. zdrowia **Androullę Vassiliou** jest zachęcenie młodych ludzi do bardziej aktywnego angażowania się w kształtowanie polityki zdrowotnej UE. Początek akcji wyznaczyła konferencja na temat zdrowia młodzieży, która odbyła się w Brukseli w dniach 9-10 lipca 2009 r. Ponad 200 młodych ludzi w wieku 18-25 lat z całej Europy spotkało się z politykami i przedstawicielami organizacji zdrowotnych, aby rozmawiać o najważniejszych kwestiach dotyczących zdrowia, takich jak spożywanie alkoholu, palenie tytoniu, zażywanie narkotyków, aktywność fizyczna i zdrowie psychiczne. Poruszone zostały także kwestie przekrojowe, między innymi kryzys finansowy, nierówności w zdrowiu, edukacja oraz rola mediów.

Komisarz UE ds. zdrowia **Androulla Vassiliou** powiedziała: „Chociaż młodzi Europejczycy są obecnie zdrowsi niż kiedykolwiek, dostrzec można również pewne niepokojące tendencje: zbyt wielu młodych ludzi angażuje się w zachowania, które w dłuższej perspektywie zmniejszają ich zdolność do prowadzenia zdrowego i produktywnego życia, zagrażając tym samym ich przyszłości. Moim celem jest zmotywowanie współczesnej młodzieży do troszczenia się o własne zdrowie, do współpracy z politykami i do wyrażania opinii w kwestiach związanych ze zdrowiem.”

- **Celem akcji „Zdrowie młodzieży” jest:**

- większe zaangażowanie młodych ludzi w kształtowanie polityki zdrowotnej UE;
- zwiększenie uczestnictwa młodzieży w procesie decyzyjnym;
- zaangażowanie sektorów z pozostałych obszarów polityki UE w realizację programów profilaktycznych skierowanych do młodzieży, również na poziomie krajowym;
- wspieranie państw członkowskich w ich działaniach na rzecz zdrowia młodych ludzi.

Potrzeba takiej inicjatywy jest szczególnie widoczna w kontekście wyników ankiety przeprowadzonej przez fundację Generation Europe, zgodnie z którymi 52% ankietowanych w ogóle nie wiedziało, że UE prowadzi politykę w zakresie zdrowia młodzieży. Zapytani o to, jak mogą przyczynić się do kształtowania tej polityki, 41% ankietowanych wybrało opcję bardziej bezpośredniej współpracy z politykami, a 40% zaproponowało lepsze dostosowanie kanałów komunikacji.

- **Strona internetowa: „Bądź zdrowy – bądź sobą”**

Częścią akcji jest utworzona przez Komisję strona http://ec.europa.eu/health-eu/youth/index_pl.htm, dostępna w 22 językach z portalu UE Zdrowie. Strona dzieli się na trzy główne części: część poświęconą konferencji, część dotyczącą konkursu na temat zdrowia młodzieży, oraz blog moderowany przez Europejskie Forum Młodzieży.

- **Kontekst**

UE już od pewnego czasu realizuje konkretne działania we współpracy z młodzieżą. Na przykład poprzez Forum Młodzieży, kampanię antynikotynową „Help”, na potrzeby której młodzi ludzie stworzyli manifest wyrażający ich poglądy na temat odpowiednich środków lepszej profilaktyki szkodliwych skutków palenia tytoniu. Do młodzieży skierowanych jest także wiele działań prozdrowotnych zainicjowanych przez członków Platformy UE ds. żywienia, aktywności fizycznej i zdrowia. Inicjatywa „Zdrowie młodzieży” opiera się właśnie na tych działaniach.

- **Dodatkowe informacje można uzyskać na następujących stronach internetowych:**

- Dodatkowe informacje na temat inicjatywy „Zdrowie młodzieży”, konferencji oraz sprawozdań ogólnych znajdują się na stronie „Bądź zdrowy – bądź sobą”: <http://health.europa.eu/youth>
- Europejskie Forum Młodzieży: <http://www.youthforum.org/>
- Strona internetowa DG SANCO poświęcona czynnikom wpływającym na zdrowie: http://ec.europa.eu/health/ph_determinants/healthdeterminants_en.htm

24. OCHRONA ZDROWIA - Komisja Europejska intensyfikuje działania związane z chorobą Alzheimera i innymi schorzeniami neurodegeneracyjnymi

Komisja Europejska przyjęła w dniu 22 lipca konkretne propozycje dotyczące zwalczania choroby Alzheimera, demencji i innych schorzeń neurodegeneracyjnych. Choroby te stanowią zdrowotne i społeczne wyzwania w całej Europie. Skuteczna prewencja, diagnostyka, leczenie i opieka nad chorymi wymagają skoordynowanych działań. Oprócz tego zachęca się państwa Europy do połączenia zasobów i lepszej koordynacji działań badawczych w zakresie chorób neurodegeneracyjnych, a w szczególności choroby Alzheimera, poprzez planowanie inwestycji w badania naukowe wspólnie zamiast osobno. Obecnie ponad siedem milionów

osób w Europie jest dotkniętych chorobą Alzheimera oraz podobnymi schorzeniami i przewiduje się, że liczba ta podwoi się w ciągu najbliższych dwudziestu lat. Inwestowanie i współpraca w tej dziedzinie są dziś niezbędne zarówno w celu ograniczenia kosztów społecznych jak i zapewnienia milionom osób cierpiących na te choroby i ich rodzinom nadziei, godności i zdrowszego życia. Dzisiejsze działania stanowią ważny krok naprzód tak dla prowadzonej przez Komisję kampanii „Europa dla pacjentów”, jak i dla nowego podejścia do wspólnego planowania badań naukowych.

Komisarz UE ds. zdrowia **Androulla Vassiliou** powiedziała: „Pogorszenie się sprawności umysłowej z powodu demencji nie jest nieodłączną częścią procesu starzenia. W sytuacji starzenia się europejskiego społeczeństwa musimy współpracować, aby lepiej zrozumieć te choroby i zapobiegać im. Musimy wykazać solidarność z osobami dotkniętymi demencją poprzez dzielenie wymianę najlepszych praktyk w zakresie opieki oraz szanowanie ich praw i godności.”

Komisarz UE ds. nauki i badań naukowych **Janez Potočnik** powiedział: „Chcemy doprowadzić do tego, by badania naukowe odgrywały większą rolę w rozwiązywaniu problemów społecznych takich jak choroba Alzheimera i podobne zaburzenia. Komisja ma już pewne dokonania w zakresie wspierania europejskich prac badawczych z udziałem najwybitniejszych naukowców w tej dziedzinie. Ale będzie znaczącym dokonaniem, jeśli państwa członkowskie zaczną koordynować krajowe programy na podstawie wspólnego harmonogramu. W dzisiejszych zaleceniach dotyczących wspólnego planowania badań naukowych apelujemy do państw członkowskich, aby zobowiązały się do pragmatycznego podejścia do łączenia zasobów i inwestycji badawczych, by lepiej radzić sobie z chorobą Alzheimera i innymi chorobami neurodegeneracyjnymi. Jest to okazja dla europejskiej nauki i odpowiedź na wyzwanie, jakie stoi przed współczesnym społeczeństwem.”

- **Rosnące obciążenie społeczne i ekonomiczne**

W związku ze wzrostem średniej długości życia i malejącą proporcją osób czynnych zawodowo w stosunku do liczby emerytów wzrasta obciążenie społeczne i ekonomiczne spowodowane chorobami neurodegeneracyjnymi. Szacuje się, że w 2005 r. koszty bezpośrednich świadczeń zdrowotnych oraz opieki niezinstytucjonalizowanej w odniesieniu do choroby Alzheimera i innych demencji w EU-27 wyniosły łącznie 130 mld euro (21 tys. euro na pacjenta); 56 proc. tej kwoty stanowiły koszty opieki niezinstytucjonalizowanej. Najczęstszymi rodzajami demencji w Unii Europejskiej są choroba Alzheimera (około 70 proc. przypadków) oraz demencja naczyniowa (poniżej 30 proc. przypadków).

- **Komisja proponuje cztery główne dziedziny działania**

Celem omawianej europejskiej inicjatywy jest stawienie czoła najważniejszym problemom związanym z chorobą Alzheimera i innymi rodzajom demencji w czterech kluczowych dziedzinach, a mianowicie:

- przede wszystkim wczesne diagnozowanie demencji i działania mające na celu zmniejszenie ryzyka zachorowania;
- poprawa koordynacji badań naukowych między państwami UE;
- wymiana informacji o najlepszych praktykach oraz
- stworzenie forum poświęconego prawom, samodzielności i godności pacjentów.

- **Pierwsza inicjatywa dotycząca wspólnego planowania w celu koordynacji badań naukowych nad chorobą Alzheimera i innymi chorobami neurodegeneracyjnymi**

Państwa UE uznały, że pierwszy wspólny plan badań naukowych należy rozpocząć od badań poświęconych chorobie Alzheimera i podobnym schorzeniom. Wspólne planowanie badań naukowych dotyczy państw UE gotowych do wzięcia udziału w pracach nad wspólnym programem badań strategicznych, który umożliwi uczestnictwo na zasadzie geometrii zmiennej. Dwadzieścia państw w Europie wyraziło zainteresowanie połączeniem zasobów i prowadzeniem badań w dziedzinach, w których wspólna inicjatywa przyniesie znaczącą wartość dodaną w porównaniu do obecnych, rozdrobnionych działań badawczych w Europie. Niniejsza pilotażowa inicjatywa wspólnego planowania badań naukowych powinna utworzyć drogę do kolejnych inicjatyw tego typu.

- **Kontekst**

Choroba Alzheimera i inne demencje są formami chorób neurodegeneracyjnych. Na szczęblu europejskim w 1996 i 1998 r. Parlament Europejski przyjął rezolucje, natomiast Komisja przyjęła w 2007 r. strategię UE w zakresie zdrowia – Razem na rzecz zdrowia, w której podkreśla potrzebę lepszego zrozumienia chorób neurodegeneracyjnych takich jak choroba Alzheimera w kontekście starzenia się społeczeństwa. W 2008 r. Rada wezwała Komisję do opracowania planu działania w celu zwalczania chorób neurodegeneracyjnych, a w szczególności choroby Alzheimera. Komisja finansuje projekty badawcze dotyczące choroby Alzheimera oraz chorób neurodegeneracyjnych w ramach siódmego programu ramowego w zakresie badań naukowych.

- **Dalsze informacje można znaleźć na stronach:**

Komunikat Komisji w sprawie europejskiej inicjatywy dotyczącej choroby Alzheimera i pozostałych demencji

http://ec.europa.eu/health/ph_information/dissemination/diseases/alzheimer_en.htm

Strategia UE w zakresie zdrowia – Razem na rzecz zdrowia

http://ec.europa.eu/health/ph_overview/strategy/health_strategy_en.htm

Na stronie internetowej „Europa dla pacjentów”:

http://ec.europa.eu/health-eu/europe_for_patients/index_en.htm

„Dementia Yearbook 2008”:

http://ec.europa.eu/health/ph_information/reporting/docs/2008_dementiayearbook_en.pdf

Zbiór projektów badawczych dotyczących mózgu finansowanych przez UE

ftp://ftp.cordis.europa.eu/pub/fp7/docs/brain-research-eu-funding_en.pdf

Wniosek Komisji w sprawie zalecenia Rady dotyczącego pilotażowej inicjatywy wspólnego planowania w zakresie zwalczania chorób neurodegeneracyjnych, w szczególności choroby Alzheimera

http://ec.europa.eu/research/press/2009/pdf/com_2009_0379_en.pdf

Przykłady projektów dotyczących chorób neurodegeneracyjnych finansowanych przez UE

http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/09/347&format=HTML&age_d=0&language=EN&guiLanguage=en

25. OCHRONA ZDROWIA - Wygrać z rakiem: wyzwanie dla Europy

Co roku raka wykrywa się u ok. 3,2 mln Europejczyków – jest to druga najczęstsza przyczyna zgonów w Europie po chorobach układu krążenia. Na raka umiera trzech na dziesięciu mężczyzn i dwie na dziesięć kobiet.

Różnice wskaźników umieralności na raka w poszczególnych krajach UE motywują do podjęcia wspólnych działań. Na Węgrzech mężczyzna ma dwukrotnie większą szansę umrzeć na raka niż w Szwecji lub Finlandii. Z kolei w przypadku kobiet w Danii prawdopodobieństwo to jest dwa razy wyższe niż w Grecji i Hiszpanii. Wskaźnik zachorowalności na raka jelita grubego w Niemczech jest dwukrotnie wyższy niż w Grecji, a w Belgii i Francji rak piersi występuje dużo częściej niż na Litwie, Łotwie czy w Rumunii. O tych rozbieżnościach wiemy nie od dziś. Na wyniki ma wpływ wiele czynników, ze sposobem gromadzenia i przedstawiania danych włącznie. Mogą one jednak sugerować, że istnieją rozbieżności poziomu opieki zdrowotnej w różnych krajach UE.

Rozbieżności te – przy wysokich wskaźnikach zachorowalności w całej Europie – są jednym z powodów, dla których kraje UE postanawiają wzmocnić współpracę w zakresie walki z chorobami nowotworowymi, która od dawna należy do priorytetów unijnej polityki zdrowia publicznego.

Członkami **Europejskiego partnerstwa na rzecz zwalczania chorób nowotworowych** - które ma wejść w życie jesienią tego roku – będą naukowcy, lekarze, urzędnicy państwowi oraz przedstawiciele stowarzyszeń pacjentów, którzy zostaną podzieleni na cztery grupy robocze. Każda z grup zajmie się jednym tematem. Będą to: profilaktyka, leczenie, badania naukowe i gromadzenie informacji.

http://ec.europa.eu/health/ph_information/dissemination/diseases/cancer_en.htm#1

Przez kolejne pięć lat grupy będą poszukiwać sposobów na ograniczenie zachorowalności na raka, na przykład poprzez wprowadzanie powszechnych badań przesiewowych w kierunku raka piersi, szyjki macicy i jelita grubego lub wzmocnienie współpracy w zakresie badań naukowych w tej dziedzinie. Będą też dążyć do zagwarantowania dokładnych i porównywalnych danych. Komisja będzie nadzorować wysiłki uczestników partnerstwa i udzielać im wsparcia administracyjnego i naukowego.

Miejmy nadzieję, że dzięki wymianie doświadczeń, informacji i kompetencji kraje UE będą w stanie skuteczniej zapobiegać tym chorobom i je leczyć. Współpraca pozwoli również uniknąć dublowania wysiłków i lepiej wykorzystać dostępne zasoby.

UE zamierza w ciągu kolejnego dziesięciolecia ograniczyć zachorowalność na raka o 15 proc. Oznacza to około 510 tys. nowych przypadków mniej. A z uwagi na to, że wskaźnik zachorowalności na raka wzrasta wraz ze starzeniem się społeczeństwa, będzie to duże wyzwanie.

Strona UE nt. raka:

http://ec.europa.eu/health-eu/health_problems/cancer/index_pl.htm

Europejski kodeks walki z rakiem:

http://ec.europa.eu/health/ph_information/dissemination/diseases/docs/cancercode_pl.pdf

26. PRZEMYSŁ FARMACEUTYCZNY - Przeciwdziałanie praktykom ograniczającym konkurencję: niedociągnięcia w sektorze farmaceutycznym wymagają dalszych działań

Ze sprawozdania końcowego Komisji Europejskiej w sprawie konkurencji w sektorze farmaceutycznym wynika, że wprowadzanie leków generycznych na rynek jest opóźniane, zaś liczba pojawiających się na rynku nowatorskich leków spada. Badanie sektorowe wskazuje, że jedną z przyczyn są praktyki stosowane przez producentów, nie można też jednak wykluczyć innych czynników, takich jak niedociągnięcia w otoczeniu regulacyjnym. W tej sytuacji Komisja zamierza intensywniej kontrolować sektor farmaceutyczny pod kątem zgodności ze wspólnotowym prawem ochrony konkurencji, m.in. poprzez stałe monitorowanie porozumień ugodowych zawieranych przez producentów leków innowacyjnych i producentów leków generycznych. Pierwsze postępowania wyjaśniające w zakresie praktyk ograniczających konkurencję są w toku. W swoim sprawozdaniu Komisja wezwała też państwa członkowskie do ustanowienia przepisów ułatwiających upowszechnianie leków generycznych. W sprawozdaniu zwrócono uwagę na niemal jednogłośne poparcie zainteresowanych stron dla patentu wspólnotowego oraz wyspecjalizowanego systemu sądowego rozstrzygania sporów patentowych w Europie.

Zdaniem **Neelie Kroes**, komisarz ds. konkurencji, „w branży farmaceutycznej potrzeba więcej konkurencji, a mniej biurokracji. Sektor ten ma zbyt duże znaczenie dla zdrowia i finansów obywateli europejskich oraz rządów państw członkowskich, abyśmy mogli zgodzić się na jakiegokolwiek ustępstwa. Badanie pokazało nam, jakie są niedociągnięcia w tym sektorze, a teraz nadchodzi czas na podjęcie działań. Jeżeli chodzi o wprowadzanie leków generycznych na rynek, każdy tydzień, każdy miesiąc opóźnienia wiąże się z dodatkowymi kosztami dla pacjenta i dla podatnika. Nie zawahamy się przed zastosowaniem przepisów o ochronie konkurencji, tam gdzie opóźnienia te są spowodowane ograniczającymi ją praktykami. Pierwsze postępowania w tym zakresie są już w toku, a w dalszej kolejności planowane są dostosowania regulacyjne w celu rozwiązania szeregu problemów odnotowanych w tym sektorze”.

- **Najważniejsze ustalenia i wnioski strategiczne**

Badanie zapewniło istotny wkład w debatę na temat europejskiej polityki w dziedzinie produktów farmaceutycznych, szczególnie zaś leków generycznych. Na podstawie próby leków, które straciły wyłączność w okresie od 2000 r. do 2007 r. w 17 państwach członkowskich, w wyniku badania stwierdzono, że od chwili wygaśnięcia patentu obywatele czekali na tańsze leki generyczne ponad siedem miesięcy, przez co ponieśli koszty wyższe o 20%. Opóźnienia we wprowadzaniu leków generycznych mają istotne znaczenie, ponieważ po dwóch latach od wejścia na rynek produkty generyczne są średnio o 40% tańsze od leków innowacyjnych. Konkurencja ze strony produktów generycznych prowadzi zatem do znacznego obniżenia cen dla konsumentów. Badanie wykazało, że producenci innowacyjni wykorzystują szereg sposobów, aby wydłużyć okres sprzedaży swoich produktów, opóźniając – na tyle na ile to możliwe – wprowadzenie leków generycznych na rynek.

Badanie potwierdziło także spadek liczby nowatorskich leków wprowadzanych na rynek, a także pozwoliło wskazać na pewne stosowane przez producentów praktyki, które mogą przyczyniać się do tego zjawiska. W dalszym ciągu prowadzone jest monitorowanie rynku w celu określenia wszystkich czynników przyczyniających się do takiego spadku innowacyjności. W odpowiedzi na powyższe ustalenia Komisja zastosuje w omawianym sektorze wzmożone kontrole w świetle prawa ochrony konkurencji określonego Traktatem WE, a w razie potrzeby podejmie indywidualne kroki. Stosowanie szczególnych narzędzi przez producentów innowacyjnych w celu opóźnienia wejścia leków generycznych na rynek będzie analizowane w świetle przepisów o konkurencji, jeżeli będzie się odbywało w sposób ją ograniczający, który

może stanowić naruszenie art. 81 lub 82 Traktatu WE. Nadal kontrolowane będą patentowe strategie obronne, skoncentrowane przede wszystkim na wykluczeniu konkurentów bez realizowania działalności innowacyjnej. Pragnąc zmniejszyć ryzyko zawierania porozumień ugodowych przez producentów innowacyjnych i generycznych ze szkodą dla konsumentów, Komisja zobowiązała się do przeprowadzenia dalszych szczegółowych kontroli porozumień, które ograniczają lub opóźniają wejście leków generycznych na rynek. W przypadku wyraźnych sygnałów wskazujących, że interwencja zainteresowanej strony skierowana do organu wydającego pozwolenia na dopuszczenie do obrotu miała przede wszystkim na celu opóźnienie wprowadzenia konkurencyjnego leku, strona poszkodowana i inne zainteresowane strony mogą przedstawić dowody takich działań odnośnym organom ds. konkurencji.

W kwestiach dotyczących regulacji wyniki badania są następujące:

- Istnieje pilna potrzeba ustanowienia patentu wspólnotowego i wyspecjalizowanego, jednolitego systemu sądowego rozstrzygania sporów patentowych w Europie w celu zmniejszenia obciążeń administracyjnych oraz niepewności wśród producentów. Aż 30% postępowań sądowych w sprawach patentowych prowadzonych jest jednocześnie w kilku państwach członkowskich, zaś w 11% spraw sądy krajowe wydają sprzeczne wyroki.
- Z zadowoleniem przyjęto najnowsze inicjatywy Europejskiego Urzędu Patentowego służące zapewnieniu wysokich norm jakościowych w odniesieniu do przyznawanych patentów oraz przyspieszeniu procedur. Dotyczy to również środków podjętych w marcu 2009 r. w celu ograniczenia możliwości i skrócenia terminów składania cząstkowych wniosków patentowych (tzw. podnoszenie poprzeczki).

Komisja apeluje także do państw członkowskich o:

- dopilnowanie, by nie dochodziło do ingerencji osób trzecich lub aby nie prowadziły one do opóźnień w zatwierdzaniu leków generycznych;
- znaczne przyspieszenie procedur zatwierdzania leków generycznych; Komisja uważa na przykład, że produkty generyczne powinny automatycznie/natychmiast otrzymywać status w kwestii ceny i refundacji, jeżeli lek innowacyjny już taki status posiada, gdyż w niektórych przypadkach pozwoliłoby to na szybsze wprowadzenie takiego produktu;
- interweniowanie, w przypadku gdy na ich terytorium wykryta zostanie wprowadzająca w błąd kampania informacyjna kwestionująca jakość leków generycznych;
- usprawnienie badań sprawdzających wartość dodaną nowatorskich leków.

Chcąc pomóc państwom członkowskim w zapewnieniu szybkiego upowszechniania leków generycznych i skuteczniejszej konkurencji cenowej, Komisja zawarła w sprawozdaniu przegląd środków krajowych oraz ich skutków dla upowszechniania leków generycznych (ilości, cen, liczby nowo wprowadzanych leków), a także zachęciła państwa członkowskie, które chcą skorzystać z oszczędności związanych z lekami generycznymi, do rozważenia tego rodzaju środków. W tym kontekście Komisja przeanalizuje również obowiązujące w UE przepisy z zakresu ustalania cen i refundacji (dyrektywa 89/105/EWG w sprawie przejrzystości).

• **Przebieg procedury**

Badanie rozpoczęte w styczniu 2008 r. miało na celu ustalenie, dlaczego na rynek wprowadzono mniej nowych leków i dlaczego w niektórych przypadkach wejście produktów generycznych na rynek wydaje się opóźnione. Dążono w ten sposób do wskazania sposobów zapewniających lepsze funkcjonowanie rynku. Wstępne wyniki zostały opublikowane w listopadzie 2008 r. Od zainteresowanych stron wpłynęło ponad 70 komentarzy. Stowarzyszenia konsumentów, zakłady ubezpieczeń zdrowotnych oraz producenci leków generycznych z

zadowoleniem przyjęli wyniki badania, twierdząc, że potwierdzają one ich zastrzeżenia. Producenci leków innowacyjnych oraz ich doradcy wyrazili poparcie dla apelu o utworzenie patentu wspólnotowego oraz wyspecjalizowanego systemu sądowego rozstrzygnięcia sporów, stwierdzili jednak, że opóźnienia we wprowadzaniu leków generycznych oraz spadek innowacyjności są spowodowane niedociągnięciami w zakresie przepisów.

27. REGUŁY KONKURENCJI - Komisja rozpoczyna publiczne konsultacje w zakresie przeglądu reguł konkurencji w sektorze dystrybucji

Komisja Europejska ogłosiła publiczne konsultacje w sprawie przeciwdziałania praktykom ograniczającym konkurencję. Uważa jednak, że obowiązujące przepisy spełniają swoją rolę i nie powinny być znacząco zmieniane.

Komisja Europejska zaprosiła do przedstawienia uwag dotyczących jej wniosku legislacyjnego zmienionego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych oraz wytycznych w sprawie porozumień dotyczących dostaw i dystrybucji (ograniczenia wertykalne). Bieżące rozporządzenie wygaśnie w maju 2010 r. W oparciu o doświadczenia związane z jego stosowaniem oraz uwagi przedstawione przez zainteresowane podmioty Komisja uznała, że obowiązujące przepisy generalnie spełniają swoją rolę i nie powinny ulec zasadniczym zmianom. Główne propozycje modyfikacji są próbą odpowiedzi na ostatnie zmiany rynkowe, a zwłaszcza zwiększoną siłę nabywczą dużych sprzedawców detalicznych oraz rozwój sprzedaży za pośrednictwem Internetu. Zainteresowane strony mogą przedstawiać swoje uwagi do dnia 28 września 2009 r.

Komisarz ds. konkurencji **Neelie Kroes** oświadczyła: „Konkurencyjna i skuteczna dystrybucja są niezbędne z punktu widzenia konsumentów oraz gospodarki. Zapoczątkowany przegląd ma zagwarantować, by ocena porozumień dotyczących dostaw i dystrybucji zgodnie z regułami konkurencji uwzględniała rozwój rynku w ostatnim czasie, a mianowicie rosnącą władzę rynkową kupujących oraz nowe formy dystrybucji, z uwzględnieniem możliwości, jakie daje Internet”.

Na mocy rozporządzenia Komisji nr 2790/1999 w sprawie wyłączeń grupowych porozumienia, które spełniają określone w nim warunki, korzystają z przywileju wyłączenia z zawartego w Traktacie WE zakazu stosowania praktyk ograniczających konkurencję (art. 81 ust. 1). Obecne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych dotyczące ograniczeń wertykalnych wygaśnie w maju 2010. Zgodnie ze wstępną oceną Komisji dotyczącą jego stosowania, opartą na doświadczeniach i informacjach przekazanych przez zainteresowane podmioty, obowiązujące obecnie przepisy działają w praktyce prawidłowo.

W momencie przyjęcia w 1999 r. rozporządzenie miało na celu znaczne zmniejszenie obciążeń regulacyjnych dla przedsiębiorców, zwłaszcza tych, którzy nie mogli podnosić cen bez jednoczesnej utraty zysków (np. firmy bez władzy rynkowej), takich jak MŚP, oraz wprowadzenie oceny ograniczeń wertykalnych ukierunkowanej na wyniki. Te cele i względy pozostają aktualne również dzisiaj. Od czasu, kiedy dziesięć lat temu wprowadzono obowiązujące obecnie przepisy, zaszły dwie zasadnicze zmiany: dalszy wzrost władzy rynkowej dużych dystrybutorów oraz rozwój sprzedaży w sieci. Wychodząc naprzeciw tym zmianom, Komisja proponuje, by porozumienia wertykalne mogły korzystać z wyłączeń grupowych pod warunkiem, że nie tylko udział rynkowy dostawcy (jak ma to miejsce obecnie), lecz również udział nabywcy nie przekraczałyby 30%.

W odniesieniu do sprzedaży w sieci z jednej strony istnieje potrzeba ochrony prawa konsumenta do robienia korzystnych zakupów za granicą, jakie oferuje Internet. Z drugiej strony, pewne restrykcje w odniesieniu do sprzedaży, ukierunkowane na ograniczenie lub niedopuszczenie do niewłaściwych praktyk dystrybutorów, czerpiących nienależyte korzyści ze sprzedaży i promocji danej marki przez innych, mogłyby poprawić jakość usług dla konsumentów. A zatem przedstawione przez Komisję podejście wprowadza w przypadku sprzedaży on-line bardziej precyzyjne rozróżnienie pomiędzy sprzedażą dokonywaną w następstwie aktywnej działalności promocyjnej oraz sprzedażą opartą na inicjatywie konsumenta (tzn. pomiędzy sprzedażą czynną i bierną), oraz wyjaśnia, w jaki sposób zmienione rozporządzenie będzie regulować narzucone warunki w przypadku sprzedaży internetowej, jak np. wymóg narzucony przez dostawcę, by dystrybutor zamierzający sprzedawać on-line posiadał również tradycyjny sklep.

Komisja zachęca zainteresowane strony do przedstawienia swoich uwag do dnia 28 września 2009 r. Konsultacje obejmują wszelkie kwestie podjęte przez rozporządzenie oraz wytyczne, jednakże Komisja oczekuje przede wszystkim uwag odnoszących się do ogólnego działania bieżących przepisów, tego, jak ostatnie wydarzenia na rynkach powinny wpłynąć na kształt rozporządzenia, oraz zaproponowanych przez Komisję rozwiązań w odniesieniu do władzy rynkowej nabywców oraz ograniczeń w zakresie sprzedaży on-line. Projekt zmienionego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych oraz wytyczne dostępne są na portalu Europa: http://ec.europa.eu/competition/consultations/2009_vertical_agreements/index.html

28. SZKOLNICTWO - Komisja rozpoczyna konsultacje społeczne w sprawie umożliwiania młodym ludziom mobilności

Komisja Europejska opublikowała w dniu 8 lipca br. zieloną księgę pt. „Promowanie mobilności młodych ludzi w celach edukacyjnych”, rozpoczynając tym samym debatę nad najlepszymi sposobami poszerzenia możliwości rozwijania wiedzy i umiejętności przez młodych ludzi w Europie dzięki wyjazdom zagranicznym. Okres studiów, nauki, pracy czy wolontariatu w innym kraju to jeden z podstawowych sposobów zwiększenia szans na zatrudnienie w przyszłości oraz przyczynienia się do osobistego rozwoju młodych ludzi. Publikacją zielonej księgi Komisja rozpoczyna konsultacje społeczne, które będą trwały do 15 grudnia 2009 r. Odpowiedzi będą gromadzone przy pomocy kwestionariusza internetowego oraz w drodze uwag wnoszonych na piśmie.

Wypowiadając się na temat zielonej księgi, **Ján Figel**, europejski komisarz ds. kształcenia, szkolenia, kultury i młodzieży, wyjaśnił, że „mobilność w celach edukacyjnych jest dobra dla jednostek, dla szkół, uczelni i instytucji szkoleniowych, a także dla całego społeczeństwa. Pomaga ona rozwijać umiejętności, znajomość języków i kompetencje interkulturalne oraz wzmacnia zdolność jednostek i organizacji do wprowadzania innowacji i konkurowania na poziomie międzynarodowym. Musimy sprzyjać mobilności, tak aby wyjazdy za granicę w celach edukacyjnych stały się normą, a nie wyjątkiem. Jest to ważne zarówno dla siły i trwałości ożywienia gospodarczego w UE, jak i dla spójności społecznej społeczeństw europejskich w XXI wieku.”

- **Stan aktualny**

UE ma długie doświadczenie we wspieraniu młodych ludzi poprzez różne programy i inicjatywy. Przykładowo, w ramach programu Erasmus w ciągu 22 lat jego istnienia udzielono wsparcia dwóm milionom studentów w celu odbycia przez nich za granicą części studiów lub staży zawodowych. Wsparcie ze strony UE obejmuje jednak znacznie szerszy zakres dziedzin – od szkolnictwa wyższego po przedsiębiorstwa, badania naukowe, kształcenie zawodowe i praktyki zawodowe; od kształcenia średniego po wymianę młodzieży i wolontariat; wreszcie od sfery kultury po młodych przedsiębiorców i społeczeństwo obywatelskie. Komisja Europejska pomogła ponadto w opracowaniu szeregu narzędzi, takich jak Europass i europejski system transferu i akumulacji punktów w szkolnictwie wyższym (ECTS), ułatwiających młodym ludziom wyjazdy za granicę w celach edukacyjnych.

Obecne programy, narzędzia i inicjatywy na rzecz mobilności, razem wzięte, docierają do młodych Europejczyków w przeróżnych sytuacjach i kontekstach. Wyjazdy za granicę nadal są jednak raczej wyjątkiem niż regułą i są w większym stopniu dostępne dla niektórych grup, takich jak studenci, niż dla innych, jak osoby kształcące się zawodowo i praktykanci. W roku 2006 około 310 tys. młodych ludzi mogło udać się za granicę dzięki wsparciu uzyskanemu w ramach programów europejskich. Stanowi to zaledwie 0,3% osób w przedziale wiekowym 16-29 lat w UE, co wskazuje, że wiele jeszcze można zrobić w tej dziedzinie.

- **Zielona księga – poszukiwanie właściwej strategii**

W minionych latach w kręgach ekspertów i na szczeblu politycznym miały miejsce liczne dyskusje i rozważania nad korzyściami płynącymi z mobilności w celach edukacyjnych. Komisja jest zdania, że nadszedł czas na szeroką publiczną dyskusję dotyczącą tej kwestii. Działając w tym kierunku, Komisja odpowiada również na apel Rady Ministrów z listopada 2008 r., w którym Rada wezwała państwa członkowskie i Komisję do dalszego rozwijania idei mobilności dla *wszystkich młodych ludzi* w różnych sytuacjach edukacyjnych, takich jak nauczanie szkolne, szkolnictwo wyższe, kształcenie zawodowe, staże, praktyki zawodowe czy praca wolontariacka.

- **Konsultacje publiczne**

W zielonej księdze stawia się szereg pytań i zachęca się do wyrażania opinii w następujących kwestiach:

- W jaki sposób można przekonać więcej młodych osób do wyjazdu za granicę w celu zdobycia nowej wiedzy, umiejętności i doświadczenia?
- Jakie przeszkody utrudniające mobilność należy pokonać?
- W jaki sposób wszystkie zainteresowane podmioty – Komisja, państwa członkowskie, regiony, instytucje kształceniowe i szkoleniowe, organizacje pozarządowe – mogą połączyć siły w nowym partnerstwie na rzecz mobilności w celach edukacyjnych?

Konsultacje zakończą się dnia 15 grudnia 2009 r. Komisja oceni wówczas otrzymane opinie i przygotuje propozycję dalszych praktycznych działań.

- **Więcej informacji:**

Komisja Europejska: „Zielona Księga - Promowanie mobilności edukacyjnej młodych ludzi”
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0329:FIN:PL:PDF>

29. SZKOLNICTWO - Już 2 miliony studentów wzięły udział w programie Erasmus

Z opublikowanych w dniu 30 lipca Br. najnowszych danych wynika, że unijny program Erasmus na rzecz mobilności i współpracy w szkolnictwie wyższym cieszył się dużym powodzeniem również w roku akademickim 2007/2008, umożliwiając studiowanie za granicą ponad 162 000 europejskich studentów oraz oferując możliwość prowadzenia zajęć na zagranicznych uczelniach 27 000 nauczycieli akademickich. Po raz pierwszy w ramach tego programu 20 000 studentów odbyło staż zawodowy w firmach lub organizacjach za granicą, natomiast niemal 5 000 pracowników uczelni odbyło dzięki niemu szkolenia za granicą. Liczba stypendystów Erasmusa studiujących za granicą lub odbywających tam staż zawodowy wzrosła o 5,2% w porównaniu z rokiem 2006/2007, podczas gdy sama liczba wyjazdów stypendialnych na studia zwiększyła się o 2,1%. Z tych najnowszych danych wynika też, że do połowy 2009 r. w programie Erasmus wzięło udział ponad 2 mln studentów.

Odnosząc się do tych informacji **Ján Figel**, europejski komisarz odpowiedzialny za edukację, szkolenia, kulturę i młodzież, powiedział: „Coraz więcej europejskich studentów bierze udział w wymianie w ramach programu Erasmus. Jako że od momentu jego ustanowienia w 1987 r. program ten umożliwił 2 mln studentów naukę i odbycie stażu zawodowego za granicą, można go uznać za sukces na skalę europejską. Z badań wynika, że z tej transnarodowej mobilności korzystają nie tylko pojedyncze osoby wyjeżdżające za granicę, ale również ich uczelnie oraz ogół społeczeństwa. Powinniśmy teraz wykorzystać dotychczasowy sukces programu i dać możliwość wyjazdu wszystkim młodym ludziom, którzy chcieliby odbyć naukę za granicą. W tym celu rozpoczęliśmy niedawno konsultacje społeczne na temat najlepszej strategii, która doprowadzi nas do tego celu”.

Z opublikowanych przez Komisję danych dotyczących mobilności studentów i pracowników uczelni w roku akademickim 2007/2008 wynika, że w ciągu 21 lat, od roku 1987 do 2008, około **1 846 600 studentów** skorzystało z możliwości odbycia części studiów w ramach programu Erasmus. W roku 2007/2008 **162 695 stypendystów Erasmusa** studiowało za granicą. Oznacza to co prawda wzrost w wysokości 2,1% w porównaniu z rokiem ubiegłym, jednak obserwuje się także jego spowolnienie, szczególnie w 10 krajach, z których wyjechało mniej studentów niż przed rokiem. W innych krajach, na przykład w Wielkiej Brytanii i Holandii, odnotowano natomiast **wzrost liczby studentów wyjeżdżających w ramach programu Erasmus**.

Wyjazdy studentów na stażu zawodowy są jedną z nowych form wymiany oferowanych przez program Erasmus; skorzystało z niej **20 002 studentów** w roku 2007/2008, przy czym liczba oferowanych staży prawdopodobnie wzrośnie w przyszłości. Wydaje się, że coraz więcej stypendystów Erasmusa wybiera właśnie staż za granicą, a nie możliwość odbycia studiów. Ponadto dzięki wprowadzeniu **szkoleń dla pracowników uczelni** program Erasmus obejmuje obecnie zarówno studentów, jak i nauczycieli akademickich. W roku 2007/2008 4 883 pracowników instytucji szkolnictwa wyższego odbyło szkolenia w przedsiębiorstwach i instytucjach partnerskich za granicą.

Liczba wyjazdów w celu prowadzenia zajęć wzrosła również w tym roku, i to o ponad 5%. W roku akademickim 2007/2009 27 157 wykładowców wyjechało za granicę, aby prowadzić zajęcia w instytucji partnerskiej. Od momentu uruchomienia tego rodzaju wymiany niemal 200 000 wykładowców i innych pracowników uczelni wzięło w niej udział.

W roku akademickim 2007/2008 we wszystkich typach wymiany studentów, w tym w stażach zawodowych, wzięło udział **182 697 stypendystów**, zatem liczba wyjazdów stypendialnych w

ramach programu Erasmus wzrosła o ponad 5%. Jednocześnie **znacznie wzrosła kwota miesięcznego stypendium przyznawanego studentom w ramach programu Erasmus i wynosi ona obecnie średnio 250 EUR miesięcznie w przypadku obydwu typów mobilności studentów**. Było to możliwe dzięki zdecydowanemu wzrostowi budżetu programu Erasmus na działania na rzecz mobilności, mianowicie do wysokości 372 mln EUR w 2007 r., dzięki ustanowieniu programu unijnego „Uczenie się przez całe życie”.

Krajami, z których wyjeżdża najczęściej stypendystów Erasmusa w stosunku do ich ogólnej liczby studentów, są: Liechtenstein (6,43%), Austria (1,77%), Czechy (1,54%) oraz Hiszpania (1,41%)

- **Informacje o programie**

W chwili obecnej około 4% europejskich studentów otrzymuje stypendium Erasmusa na pewnym etapie studiów. Z programu korzystają nie tylko indywidualni studenci i pracownicy uczelni, gdyż wspiera on również całe instytucje szkolnictwa wyższego dzięki współpracy polegającej na organizacji intensywnych programów, budowaniu i utrzymywaniu sieci kontaktów, realizacji projektów i innych działań oraz dzięki kontaktom ze światem biznesu i ze społeczeństwem. Po przystąpieniu do programu Chorwacji i Byłej Jugosłowiańskiej Republiki Macedonii w 2009 r. liczba krajów uczestniczących wzrosła do 33.

- **Więcej informacji:**

Strona Komisji Europejskiej [zawierająca więcej danych statystycznych]

http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/doc80_en.htm

30. SWOBODNY PRZEPLÝW OBYWATELI - Prawo obywateli UE oraz członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu

Komisja przyjęła w dniu 6 lipca br. wytyczne w celu skuteczniejszej transpozycji i stosowania dyrektywy 2004/38/WE w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich. W wytycznych wyjaśniono prawa przysługujące obywatelom UE i członkom ich rodzin, a państwom członkowskim zaoferowano pomoc w zwalczaniu przestępczości oraz zapobieganiu nadużyciom i fikcyjnym małżeństwom.

Wiceprzewodniczący Komisji, **Jacques Barrot**, komisarz odpowiedzialny za kwestie sprawiedliwości, wolności i bezpieczeństwa, oświadczył: „Prawo do pobytu i pracy w innym państwie członkowskim jest jednym z fundamentów Unii Europejskiej. Fakt ten przynosi korzyści obywatelom Unii, jej państwom członkowskim i wzmacnia konkurencyjność naszej gospodarki. Osiem milionów obywateli Unii zdecydowało się na życie w innym państwie członkowskim. Dziś, wydając wytyczne, których celem jest skuteczniejsza transpozycja i stosowanie dyrektywy, pragniemy przekazać obywatelom UE niezbędne informacje i pomóc państwom członkowskim.”.

We wszystkich państwach członkowskich przyjęto przepisy ustawowe w celu transpozycji dyrektywy 2004/38 dotyczącej prawa obywateli UE oraz członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terenie UE. W grudniu 2008 r. Komisja przyjęła sprawozdanie w sprawie stosowania tej dyrektywy. Płynął z niego wniosek, że ogólna transpozycja dyrektywy

jest raczej niezadowolająca. W żadnym państwie członkowskim nie udało się transponować skutecznie i poprawnie całej dyrektywy. Żaden z artykułów dyrektywy nie został transponowany skutecznie i poprawnie we wszystkich państwach członkowskich.

Obowiązkiem Komisji jest zapewnić obywatelom UE i członkom ich rodzin możliwość korzystania z prawa do swobodnego przemieszczania się. Aby wywiązać się z tego zobowiązania Komisja zapowiedziała, że będzie lepiej informować obywateli i – aby zapewnić pełne stosowanie dyrektywy – nawiąże partnerską współpracę z państwami członkowskimi.

Przyjęte wytyczne są pierwszym namacalnym rezultatem prac, jakie Komisja prowadzi w tym zakresie z państwami członkowskimi. Wytyczne mają na celu dostarczenie informacji i wsparcia zarówno państwom członkowskim, jak i obywatelom UE w problematycznych aspektach transpozycji i stosowania dyrektywy, takich jak definicje wystarczających środków finansowych, pozostawania na utrzymaniu, względów porządku publicznego i bezpieczeństwa publicznego oraz nadużyć. Na poziomie technicznym Komisja będzie nadal współpracować z ekspertami z państw członkowskich w celu gromadzenia informacji i wymiany najlepszych praktyk.

Komisja pracuje także nad zaktualizowaną wersją uproszczonego przewodnika dla obywateli i artykułem o prawach obywatelskich, który miałby ukazać się w Wikipedii. Komisja będzie nadal bacznie przyglądać się procesowi stosowania w praktyce dyrektywy dotyczącej swobodnego przepływu i w pełni wykorzysta uprawnienia przysługujące jej na mocy Traktatu, aby zapewnić obywatelom UE możliwość korzystania ze swoich praw.

31. TRANSPORT LOTNICZY - Komisja aktualizuje czarną listę linii lotniczych podlegających zakazowi wykonywania przewozów w europejskiej przestrzeni powietrznej

W dniu 13 lipca br. Komisja Europejska po raz jedenasty aktualizowała wspólnotową listę linii lotniczych podlegających zakazowi wykonywania przewozów w Unii Europejskiej. Wykaz poszerzył się o przewoźników z dwóch kolejnych krajów. Przy aktualizowaniu listy uchylono zakaz dotyczący pięciu przewoźników z uwagi na zadowalające podniesienie przez nich standardów bezpieczeństwa.

„Musimy zachować czujność, bo nie stać nas na najmniejsze kompromisy, kiedy w grę wchodzi bezpieczeństwo lotnictwa; nasi obywatele mają prawo latać bezpiecznie po całym świecie” – podkreślił wiceprzewodniczący Komisji **Antonio Tajani**, dodając dobitnie: „nie pozwolimy, by różne linie lotnicze stosowały różne standardy w zależności od tego, czy obsługują lot w Europie czy na innych kontynentach – najwyższy czas, by społeczność międzynarodowa zweryfikowała swoją politykę bezpieczeństwa. Linie, które nie spełniają w pełni wymogów bezpieczeństwa, nie powinny być nigdzie dopuszczane do lotu. Nasza lista wydatnie poprawiła bezpieczeństwo europejskiego nieba. Powinniśmy teraz zbliżyć się stopniowo do stworzenia międzynarodowej strategii w oparciu o współpracę łączącą kraje z całego świata.”

Nowa czarna lista zastępująca poprzednią jest już dostępna na stronach internetowych Komisji: http://ec.europa.eu/transport/air-ban/pdf/list_pl.pdf

Oto dwa główne wnioski, jakie płyną z najnowszej aktualizacji wykazu: a) czarna lista jest dla przewoźników silną zachętą do likwidowania niedociągnięć w zakresie bezpieczeństwa; po

pierwsze, zasłużenie na usunięcie z listy jest możliwe, o ile zainteresowane podmioty rzeczywiście przeprowadzą rzetelny plan działań naprawczych zmierzający do zapewnienia pełnej zgodności z obowiązującymi normami bezpieczeństwa; po drugie coraz wyraźniej widać, że idea wykazu wspólnotowego pełni raczej rolę prewencji, aniżeli kary, w kontekście gwarantowania bezpieczeństwa lotnictwa. Można cytować wiele przykładów skutecznego zapobiegania przez Wspólnotę potencjalnym zagrożeniom dla bezpieczeństwa na długo przed koniecznością odwołania się do drastycznego kroku, jakim jest nałożenie restrykcji.

Znacząca poprawa i osiągnięcia lotnictwa cywilnego w Indonezji na polu bezpieczeństwa są powszechnie uznawane. Od czasu nałożenia zakazu w lipcu 2007 r., czterech przewoźników – *Garuda Indonesia*, *Airfast Indonesia*, *Mandala Airlines* i *Premiair* – zasłużyło na usunięcie z czarnej listy, od kiedy odpowiednie urzędy gwarantują, że przestrzegają one międzynarodowych standardów bezpieczeństwa. Tajskie linie *One Two Go* zostały natomiast usunięte z czarnej listy, ponieważ tajski odpowiednik urzędu lotnictwa cywilnego zdecydował o uchyleniu wydanego im certyfikatu przewoźnika lotniczego.

Dostrzeżono również wysiłki organów nadzorujących lotnictwo cywilne w Angoli oraz angolskiego przewoźnika lotniczego *TAAG Angola Airlines* na rzecz stopniowego rozwiązywania wszelkich niedociągnięć w sferze bezpieczeństwa ruchu lotniczego. W tej perspektywie porozumienie o współpracy i pomocy zawarte pomiędzy organami lotnictwa cywilnego Angoli i Portugalii umożliwiły przewoźnikowi wznowienie połączeń do Portugalii, realizowanych jedynie za pomocą ściśle określonych samolotów i na szczególnie zaostrzonych warunkach.

W aktualnym wykazie podkreśla się również stały dialog pomiędzy Komisją a określonymi państwami dotyczący bezpieczeństwa działających w nich przewoźników lotniczych. W związku z tym po otrzymaniu dowodów potwierdzających poprawę w zakresie przestrzegania norm bezpieczeństwa, Komisja będzie uważnie monitorować i kontrolować działalność tych spośród rosyjskich przewoźników lotniczych, na których władze rosyjskie nałożyły ograniczenia przewozowe.

Ponadto nowy wykaz uwzględnia działania podejmowane przez organy nadzorujące lotnictwo cywilne w Angoli, Gabonie, Indonezji i na Ukrainie, mające na celu bardziej skuteczne sprawowanie przez nie nadzoru, co z kolei przyniesie podniesienie poziomu bezpieczeństwa oraz zacieśnienie współpracy z Komisją w tym zakresie.

Braki w dziedzinie bezpieczeństwa wykryte w sferze nadzoru sprawowanego przez właściwe organy w Zambii i Kazachstanie doprowadziły do nałożenia zakazu działalności na wszystkich przewoźników z obu krajów, z wyjątkiem kazaskich linii *Air Astana*, których działalność przewozowa na trasach do Wspólnoty została zamrożona i obłożona ścisłymi ograniczeniami. Wszyscy wymienieni przewoźnicy ujęci w regularnie aktualizowanym wykazie nadal podlegają priorytetowym kontrolom na ziemi w portach lotniczych Wspólnoty w celu zapewnienia stałego przestrzegania przez nich odpowiednich norm bezpieczeństwa.

Aktualnie wspólnotowy wykaz wymienia dziewięciu indywidualnych przewoźników objętych całkowitym zakazem obsługi połączeń na terytorium Unii Europejskiej – są to: *Air Koryo* z Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej (KRLD), *Air West* z Sudanu, *Ariana Afghan Airlines* z Afganistanu, *Siem Reap Airways International* z Królestwa Kambodży, *Silverback Cargo Freighters* z Republiki Rwandy oraz ukraińskie linie *Motor Sich*, *Ukraine Cargo Airways*, *Ukrainian Mediterranean Airlines* i *Volare*; zakaz obejmuje ponadto wszystkie linie

lotnicze (w sumie 246 przedsiębiorstw) z kolejnych 12 krajów: Angoli, Beninu, Demokratycznej Republiki Konga, Republiki Gwinei Równikowej, Gabonu (z wyjątkiem trzech przewoźników działających przy określonych zastrzeżeniach i ograniczeniach), Indonezji (z wyjątkiem czterech przewoźników usuniętych z czarnej listy), Kazachstanu (z wyjątkiem jednego przewoźnika działającego przy określonych zastrzeżeniach i ograniczeniach), Republiki Kirgiskiej, Liberii, Republiki Sierra Leone, Królestwa Suazi i Republiki Zambii. Działalność kolejnych siedmiu przewoźników podlega określonym ograniczeniom i zastrzeżeniom. Są to *TAAG Angola Airlines*, *Air Astana* z Kazachstanu, *Gabon Airlines*, *Afrijet* i *SN2AG* z Gabonu, *Air Bangladesh* i *Air Service Comores*.

Kontrole bezpieczeństwa prowadzone przez Organizację Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (ICAO) są fundamentem, stanowiącym jedno ze wspólnych kryteriów decyzji o zakazie działalności. Z tego też względu tak istotne znaczenie ma zacieśnianie współpracy z ICAO w tej materii. Sprawy te zajmowały poczesne miejsce w programie spotkania między wiceprzewodniczącym Antonio Tajanem a prezesem rady Międzynarodowej Organizacji Lotnictwa Cywilnego Roberto Kobem Gonzálezem. Jeszcze w tym roku ukaże się sprawozdanie na temat funkcjonowania zasad, zawierające również sugestie kroków służących umocnieniu wymiaru międzynarodowego kwestii bezpieczeństwa.

32. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI - Bułgaria i Rumunia: polityczny konsensus potrzebny by przyspieszyć reformę wymiaru sprawiedliwości i walkę z korupcją

Ponadpartyjne wsparcie polityczne jest obecnie niezbędne, aby reformy w obu państwach członkowskich nabrały tempa. Niemniej należy włożyć jeszcze więcej wysiłku w osiągnięcie przekonujących wyników reformy wymiaru sprawiedliwości, walki z korupcją oraz w przypadku Bułgarii – z przestępczością zorganizowaną. Tak brzmi główny wniosek, jaki można wyciągnąć z dwóch sprawozdań przyjętych dziś przez Komisję. W ostatnim roku Rumunia przedstawiła istotne propozycje w zakresie reformy prawa karnego, cywilnego oraz procedur sądowniczych, jednakże aby umożliwić szybkie i skuteczne decyzje w sprawach dotyczących korupcji na wysokim szczeblu podejmowanych przez niezależne organy sądownicze, potrzeba większego poparcia politycznego. Bułgaria rozpoczęła restrukturyzację swojej prokuratury, w wyniku czego odnotowała większą ilość aktów oskarżenia oraz przypadków skazań. Jednocześnie walka z korupcją oraz przestępczością zorganizowaną wymagają większego politycznego wsparcia i powinny zostać priorytetowym zadaniem dla nowego rządu. Komisja uznaje, że konieczne jest dalsze wsparcie i monitorowanie sytuacji w tych krajach i zachęca pozostałe państwa członkowskie, aby nadal pomagały Bułgarii i Rumunii w procesie reform. Aby wesprzeć ten proces, w sprawozdaniach przedstawiono szereg konkretnych zaleceń, które powinny zostać wdrożone przez oba kraje w ciągu następnego kilku lat.

Przewodniczący Komisji Europejskiej José Manuel Barroso stwierdził: „Obecnie obserwowana dynamika reform musi zostać wzmocniona przez narodowe porozumienie polityczne angażujące wszystkie partie i instytucje, oraz przez przekonujące osiągnięcia. Obywatele obu krajów oraz w całej Europie muszą mieć poczucie, że nikt nie stoi ponad prawem. Mam nadzieję, że oba rządy szybko przystąpią do wdrażania zaleceń Komisji w zakresie reform”.

Tak jak w poprzednich sprawozdaniach, analiza Komisji opiera się na ocenie postępów poczynionych przez władze Bułgarii i Rumunii oraz na informacji przekazanej przez państwa członkowskie, organizacje międzynarodowe, a także niezależnych ekspertów oraz pozostałe

źródła. Komisja przeprowadziła kilka inspekcji w Bułgarii oraz Rumunii, również takich, w których wzięli udział eksperci wysokiego szczebla z pozostałych państw członkowskich. W sprawozdaniach uwzględniono odpowiedzi Bułgarii oraz Rumunii na szczegółowe kwestionariusze przygotowane przez Komisję.

Sprawozdanie w sprawie postępów poczynionych przez **Bułgarię** zwraca uwagę na pozytywną zmianę w nastawieniu do problemu oraz wskazuje określone kroki techniczne, jakie przedsięwzięła Bułgaria w odpowiedzi na sprawozdanie Komisji z lipca 2008 r. Bułgaria podjęła wstępne działania aby poprawić wykrywalność ciężkich przestępstw, takie jak reorganizacja prokuratury oraz zmiana metodologii, która to przyczyniła się do wzrostu liczby aktów oskarżenia, zwłaszcza w odniesieniu do przypadków nadużyć dotyczących środków wspólnotowych a także pierwszych wyroków skazujących w sprawach z zakresu przestępczości zorganizowanej. Oprócz tego Bułgaria zbadła opóźnienia w sprawach karnych dotyczących ciężkich przestępstw i, aby przyspieszyć procedury sądowe, opracowała zalecenia, które zostały już częściowo wdrożone, skutkując efektywnym rozwiązaniem kilku procesów. Inspekcja Najwyższej Rady Sądownictwa odnotowała szereg przekonujących sukcesów oraz przyczyniła się, wspólnie z Najwyższym Sądem Kasacyjnym, do poprawy w zakresie jednorodnego stosowania prawa.

Niemniej jednak, zmiany te nie mają jeszcze wpływu na życie codzienne Bułgarów, którzy nie wydają się jeszcze dostrzegać poprawy. Opinia publiczna postrzega krajowy system sprawiedliwości jako niewydolny i czasem nieobiektywny, gdzie prokuratorzy i adwokaci ulegają rzekomo przeróżnym wpływom i naciskom. Bułgarski kodeks karny jest przestarzały, a procedury sądowe nadmiernie sformalizowane. Nadal nie może być mowy o głębokiej reformie systemu sądowego, a pozytywne wyniki niedawnych wysiłków w zakresie reform są fragmentaryczne. Muszą one otrzymać odpowiednie wsparcie w postaci szerokiego politycznego porozumienia i przekonującej strategii, które uczyniłyby walkę z przestępczością zorganizowaną oraz korupcją głównym priorytetem Bułgarii. W sprawozdaniu wzywa się Bułgarię do jednoznacznego i długoterminowego zobowiązania, pozwalającego podtrzymać i zwiększyć obecne tempo reform, tak by przyniosły więcej konkretnych rezultatów w badaniu, ściganiu i karaniu przypadków korupcji na wysokim szczeblu oraz przestępczości zorganizowanej.

W sprawozdaniu dotyczącym **Rumunii** podkreślono, że władze tego kraju skutecznie zareagowały na obawy przedstawione w okresowym sprawozdaniu Komisji z lutego 2009 r., przyjmując nowy kodeks karny i cywilny oraz przedkładając propozycje reform dotyczących postępowania sądowego. Osiągnięcia w zakresie ścigania przypadków korupcji na wysokim szczeblu utrzymały się na tym samym poziomie i uzupełniono je o nowe działania, mające na celu poprawę sytuacji zatrudnienia w sądach oraz prokuraturze, oraz działania poprawiające spójność orzecznictwa sądowego, jak np. apelacje w interesie prawa wnoszone przez prokuratora generalnego i rekomendacje grupy roboczej. Działa już Krajowa Agencja ds. Etyki, jej badania deklaracji majątkowych dały rezultaty, a pierwsze sprawy zainicjowane przez Agencję czekają na rozstrzygnięcie przez sąd.

Jednakże reformy te nadal mają fragmentaryczny charakter, nie udało im się jeszcze umocnić, nadal też nie przyniosły praktycznych skutków dla obywateli rumuńskich. Parlament powinien pokazać pełne zaangażowanie w walkę z korupcją na wysokim szczeblu. Wyraźnie też widać brak inicjatywy w odniesieniu do korupcji na szczeblu lokalnym. Orzecznictwo pozostaje niespójne, legislacyjna mozaika, na którą składają się nadzwyczajne rozporządzenia i przepisy wykonawcze, skutkuje brakiem pewności prawnej.

Zasadniczo, nadal brak dowodów na istnienie szerokiego politycznego porozumienia na rzecz wsparcia reform oraz jednoznacznego zaangażowania partii politycznych w działania na rzecz rzeczywistych postępów w tej dziedzinie. Istnieje realne niebezpieczeństwo, że na skutek stale powiększającej się sieci ustaw, przepisów wykonawczych oraz przyjętych praktyk, powstającej w wyniku ciągłych politycznych sporów między partiami, zniknie z pola widzenia zasadniczy cel reformy, jakim jest stworzenie stabilnego i niezależnego sądownictwa. Sprawozdanie wzywa do politycznego porozumienia w Rumunii, by umożliwić niezależne działanie systemu sądownictwa oraz bezstronne dochodzenia w sprawach korupcji, prowadzące do szybkich i skutecznych decyzji.

W sprawozdaniach potwierdzono, że aby wesprzeć proces reform w obu krajach, potrzebna jest dalsza pomoc i monitoring ze strony Komisji, aż do momentu gdy zostaną zrealizowane cele referencyjne, a mechanizm współpracy i weryfikacji (MWiW) zostanie zniesiony.

- **Dodatkowe informacje**

Dnia 1 stycznia 2007 r. Komisja ustanowiła mechanizm współpracy i weryfikacji, aby ocenić postępy poczynione przez Bułgarię i Rumunię w dziedzinie reformy sądownictwa, walki z korupcją i przestępczością zorganizowaną. Komisja otrzymała zadanie przygotowywania regularnych sprawozdań na temat środków towarzyszących. Pierwsze sprawozdanie Komisji przedstawiono 27 czerwca 2007 r. Od tamtej pory sprawozdania ukazują się dwa razy do roku. Opublikowane w dniu dzisiejszym sprawozdania Komisji przedstawiają ocenę postępów w realizacji ustalonych w momencie przystąpienia do UE celów referencyjnych w zakresie reformy wymiaru sprawiedliwości, walki z korupcją oraz – w przypadku Bułgarii – z przestępczością zorganizowaną. Sprawozdanie opiera się na informacjach przekazanych przez rządy Bułgarii i Rumunii, przedstawicielstwa Komisji oraz państw członkowskich w obu krajach, organizacje społeczeństwa obywatelskiego, stowarzyszenia oraz ekspertów. Sprawozdania Komisji uzupełnione są o szczegółowe sprawozdania techniczne dotyczące każdego z krajów.

Pełne teksty sprawozdań dostępne są na stronie:

http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/cvm/index_en.htm

Opracowała:
dr Magdalena Skulimowska⁵

⁵ Na podstawie konferencji prasowych komisarzy oraz informacji prasowych KE.